

DIPLOMADOLGOZAT

Pekár Henrietta

2025

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Károly Róbert Campus

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet

Vidékfejlesztési agrármérnöki mesterképzési szak

**Vadászati turizmus és térségi gazdaságfejlesztés összefüggései a
Kőbérc Vadásztársaság működési területén**

Belső konzulens: Dr. Herczeg Béla

Főiskolai tanár

intézete/tanszéke:

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
Károly Róbert Campus, Gyöngyös
Vidék- és Területfejlesztési Tanszék

Készítette: Pekár Henrietta

Károly Róbert Campus, Gyöngyös

Vidék- és Területfejlesztési Tanszék

2025

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés és célkitűzések	1
1.1 Kutatói kérdések, hipotézisek	2
2. Szakirodalmi áttekintés	4
2.1 A vadászat jelentősége	4
2.1.1 A vadászat fogalma és alapelvei.....	4
2.1.2 Történelmi és kulturális szerepe	5
2.1.3 Ökológiai és környezetvédelmi szerepe.....	6
2.1.4 Gazdasági és társadalmi szerepe.....	6
2.2 A vadgazdálkodás jelentősége.....	7
2.2.1 Vadállomány-szabályozás és monitoring	7
2.2.2 Az élőhelyfejlesztés szerepe a fenntartható vadgazdálkodásban.....	8
2.2.3 Betegségek és invazív fajok elleni védekezés.....	10
2.2.4 A vadgazdálkodás fenntarthatóságának oktatási és társadalmi vonatkozásai	11
2.3 A vadászati turizmus szerepe és fontossága	12
2.3.1 A vadászati turizmus fogalma és jellemzői.....	13
2.3.2 A vadászati turizmus ökológiai és gazdálkodási szerepe.....	13
2.3.3. Gazdasági és regionális hatások a vadászati turizmusban	14
2.3.4. Kulturális és etikai dimenziók.....	16
2.3.5. Magyarországi helyzetkép.....	16
2.3.6. A magyar vadászati turizmus szerkezete és működési rendszere.....	17
3. Anyag és módszer	19
3.1. A Kőbérc Vadásztársaság jellemzése.....	19
3.2. Alkalmazott kutatási módszerek	21
4. Eredmények és értékelésük	24
1. Kőbérc Vadásztársaság	24
1.1 Általános jellemzés és működési környezet.....	24
1.2. Természetvédelmi környezet és korlátozások	25
2. Vadászati eredmények és kilövési trendek.	26
2.1. Általános értékelés	26
2.2. Fajonkénti megoszlás	26
3. A gímszarvas-gazdálkodás részletes elemzése.....	26
3.1. Állománydinamika	26
3.2. Trófeaminőség és bírálati trendek	27
3.3. Vadászati stratégia	28

4. Gazdasági és piaci értékelés	28
4.1. Árbevétel és hasznosítási struktúra	28
4.2. Árpolitika és regionális összehasonlítás	29
4.3. Bevételek trendje és gazdálkodási fenntarthatóság	31
5. SWOT-analízis	32
6. A Kőbérc Vadásztársaság térségfejlesztő szerepe és a vadászati turizmus lehetőségei	34
6.1. A vadászati turizmus regionális gazdasági szerepe és piaci pozíciója	35
6.2. Regionális gazdasági kapcsolatok és térségi integráció	37
6.3. Természeti értékek és ökoturisztikai potenciál	37
6.4. Agrár- és élelmiszergazdasági kapcsolódások	38
6.5. Kulturális örökség és épített környezet	38
6.6. A Palóc Lovaspark és a komplex vidéki turizmus	39
5. Következtetések és javaslatok	40
6. Összefoglalás	44
7. Köszönetnyilvánítás	46
8. Irodalomjegyzék	47
9. Táblázatok és ábrák jegyzéke	49
10. Mellékletek	50

1. Bevezetés és célkitűzések

„Amikor az erdön jársz, és rábukkansz valahol egy forrásra, ülj le melléje csöndesen és figyelj. Nagyon csöndes légy, és akkor hallani fogod a zöld ruhás tündérke hangját a surranó vízből. Ha pedig jó füled van, és érted az erdő nyelvét, akkor meghallhatod azokat a csodaszép meséket, amiket a forrás, a csermely, a patak tündére elmond ilyenkor a fáknek.”

(Wass Albert - Tavak és erdők könyve)

A vadászat és a vadgazdálkodás Magyarországon több évszázados hagyományokra tekint vissza, és szorosan összefonódik a hazai természeti és kulturális örökséggel. A történelmi múltban a vadászat a nemesi életforma és a földbirtokosi kultúra szerves része volt, napjainkban azonban sokkal komplexebb szerepet tölt be: a természetvédelmi, gazdasági és társadalmi szempontok metszéspontjában helyezkedik el. A modern vadgazdálkodás célja ma már nem pusztán a vadállomány hasznosítása, hanem annak fenntartható kezelése, a biológiai sokféleség megőrzése és a természeti erőforrásokkal való felelős gazdálkodás biztosítása. A 21. század kihívásai között a vidéki térségek gazdasági és társadalmi megerősítése különösen fontos feladattá vált. A mezőgazdasági tevékenységből származó jövedelmek csökkenése és a vidéki népesség elvándorlása miatt egyre nagyobb hangsúlyt kapnak azok a lehetőségek, amelyek a helyi adottságokra építve új fejlődési irányokat kínálnak. A vadászati turizmus ebben a kontextusban olyan speciális ágazat, amely képes összekapcsolni a természetvédelmet, a kulturális hagyományokat és a gazdasági érdekeket. A jól szervezett vadászati turizmus nem csupán a vadászatra jogosultak bevételeit növeli, hanem hozzájárul a vidéki térségek infrastrukturális fejlődéséhez, a szolgáltatások bővüléséhez és a helyi munkahelyteremtéshez is. Témaválasztásom mögött nem csupán szakmai érdeklődés, hanem személyes érintettség is áll. Hivatásos vadászként dolgozom a Kőbérc Vadásztársaságnál, ahol napi munkám során aktívan részt veszek a vadgazdálkodás és a vadászati turizmus gyakorlati megvalósításában. Munkaköröm lehetőséget biztosít arra, hogy közvetlen tapasztalatokat szerezzek a vadállomány-kezelés, a vendégvadászatok szervezése és lebonyolítása, valamint a vadászati turizmus működtetéséhez szükséges feltételrendszer kialakítása terén. Ennek köszönhetően nap mint nap szembesülök azzal, hogy a szakmailag megalapozott vadgazdálkodás és a tudatosan fejlesztett vadászati turizmus milyen mértékben járulhat hozzá egy térség gazdasági életének stabilitásához és fejlődési lehetőségeihez. Meggyőződésem, hogy a precízen megtervezett és felelősen végrehajtott vadgazdálkodás teremti meg a fenntartható vadászat és a természetes

élőhelyek hosszú távú egyensúlyát. A vadászat nem öncélú tevékenység, hanem a természet rendjébe illeszkedő gazdálkodási forma, amely megfelelő szakmai irányítás mellett képes egyensúlyt tartani az ökológiai, gazdasági és társadalmi érdekek között. A vadászati turizmus ebben a rendszerben nem pusztán kiegészítő tevékenység, hanem egy olyan értékteremtő folyamat, amely képes gazdasági erőforrást biztosítani a vidéki térségek számára. A vadászati turizmus fejlesztése és a benne rejlő potenciál kiaknázása nem csupán a vadászatra jogosultak, hanem az egész térség érdeke. Az ebből származó bevételek hozzájárulnak az élőhelyek fejlesztéséhez, a vadkárok mérsékléséhez, valamint a helyi szolgáltatások és infrastruktúra bővítéséhez. Mindemellett a vendégvadászok jelenléte kulturális és társadalmi szinten is élénkítő hatást fejt ki, elősegítve a helyi identitás megőrzését és a közösségek együttműködését. Dolgozatom célja, hogy bemutassam, miként járulhat hozzá a vadászati turizmus a vidéki térségek fenntartható fejlődéséhez, különös tekintettel Nógrád vármegye példájára, valamint a Kőbérc Vadásztársaság gyakorlati tapasztalataira. Az elemzés során a szakirodalmi források feldolgozását saját, hivatásos vadászként szerzett tapasztalataimmal, valamint a vadgazdálkodási tervek és statisztikai adatok értékelésével egészítem ki.

1.1 Kutatói kérdések, hipotézisek

A kutatói kérdések megfogalmazása azért kiemelten fontos, mert segítségükkel feltárható, hogy a Kőbérc Vadásztársaság tevékenysége milyen komplex módon hat a térség gazdasági és társadalmi folyamataira. Ezek a kérdések irányt adnak annak megértéséhez, hogyan válik a vadászat a vidéki térségekben nemcsak ökológiai, hanem gazdaságélénkítő és közösségformáló tényezővé is. Vizsgálatuk lehetőséget teremt annak bemutatására, hogy a vadászati turizmus milyen mértékben járul hozzá a helyi jövedelemtermeléshez, foglalkoztatáshoz és turisztikai diverzifikációhoz. E kérdések megválaszolása egyúttal segít feltárni a fenntartható vadgazdálkodás és a térségfejlesztés közötti kapcsolódási pontokat. Végző soron a kutatás célja, hogy rávilágítson: a vadászat integrált szemléletű megközelítése a vidéki fejlődés egyik kulcstényezője lehet Nógrád megye térségeiben.

- K1. Milyen mértékű gazdasági hatást gyakorol a Kőbérc Vadásztársaság működése a Nógrád–Cserhát térség helyi gazdaságára és a vidéki foglalkoztatásra?
- K2. Milyen szerepet játszik a vadászati turizmus a térség turisztikai kínálatának bővítésében és a palóc kulturális–gasztronómiai örökség megőrzésében?

K3. Hogyan járulhat hozzá a vadászati tevékenység a fenntartható vidékfejlesztéshez és a hosszú távú térségi versenyképesség kialakításához?

A kutatási kérdések tudományos megalapozása érdekében az alábbi hipotéziseket dolgoztam ki, melyek a vizsgálat irányát és logikai felépítését meghatározták.

- H1. A Kőbérc Vadásztársaság tevékenysége közvetlenül és közvetve is jelentős gazdasági multiplikátor hatást fejt ki a térségben.
- H2. A vadászati turizmus nem elszigetelt gazdasági tevékenység, hanem a térségi turisztikai kínálat integrált eleme, amely erősíti a palóc identitást és a helyi hagyományokat.
- H3. A fenntartható vadászati modell – amely ötvözi a gazdasági, ökológiai és társadalmi szempontokat – mintaszerű fejlesztési irányt jelenthet a Nógrád–Cserhát térség számára.

2. Szakirodalmi áttekintés

2.1 A vadászat jelentősége

2.1.1 A vadászat fogalma és alapelvei

1. ábra: A vadászatról alkotott kép

(Forrás: <https://steinakirchen-forst.gv.at/neuigkeiten/news/jagdpatchtauszahlung-2025>)

A vadászat az emberiség egyik legrégebbi, ugyanakkor legösszetettebb tevékenysége, amelynek célja a vadon élő állatok törvényes keretek között történő elejtése, befogása, illetve megfigyelése gazdasági, ökológiai, kulturális vagy rekreációs célból (Faragó, 2012).

Tágabb értelemben a vadászat nem kizárólag az állatok elejtését jelenti, hanem a vadállomány tudatos szabályozását, a természetes egyensúly fenntartását és a fenntartható vadgazdálkodás gyakorlati megvalósítását is magában foglalja (Csányi & Heltai, 2010).

A vadászat alapja a fenntartható hasznosítás elve, amely szerint az ember – a természet szerves részeként – jogosult annak erőforrásait használni, ugyanakkor kötelessége megőrizni

azok hosszú távú fennmaradását. E szemléletmód alapjaiban határozza meg a modern vadgazdálkodás gyakorlatát, amelyben az ökológiai, gazdasági és etikai szempontok összhangban érvényesülnek (Geist, 1995). A magyar jogrendben a vadászatot az 1996. évi LV. törvény a vad védelméről, a vadgazdálkodásról és a vadászatról szabályozza, amely szerint:

„A vadászat a vad és élőhely fenntartásával, hasznosításával, valamint a vadgazdálkodás keretében végzett tevékenység, amely az ökológiai egyensúly fenntartását és a természetvédelmi érdekek érvényesítését szolgálja.”(1996. évi LV. törvény, 2. §)

Ez a meghatározás is rámutat arra, hogy a vadászat ma már nem pusztán sport- vagy gazdasági tevékenység, hanem komplex ökológiai és társadalmi feladat, amely az ember és természet kapcsolatának felelős újraértelmezését szolgálja.

2.1.2 Történelmi és kulturális szerepe

A vadászat az emberi civilizáció fejlődésének egyik legkorábbi és legfontosabb eleme. Már az őskorban is a túlélés alapját jelentette, hiszen a vadászatból származó táplálék, ruházat és eszközök biztosították az emberi közösségek fennmaradását (Clutton-Brock, 2016). A barlangrajzok, kőeszközök és régészeti leletek tanúsága szerint a vadászat rituális és közösségformáló szerepet is betöltött: a sikeres vadászatot gyakran ünnepek, táncok és szertartások kísérték, ami erősítette a közösségi identitást. Az ókori civilizációkban – például Egyiptomban, Görögországban és Rómában – a vadászat a hatalom és rang kifejezőeszkövévé vált. Az uralkodók és nemesek számára a vadászat presztízstevékenység volt, amely a bátorságot, ügyességet és társadalmi státuszt szimbolizálta (Lindsey et al., 2006). A középkorban a vadászat kizárólagos nemesi joggá vált Európa-szerte, így Magyarországon is. A földesurak és királyok vadaskerteket és erdőbirtokokat tartottak fenn, amelyekben szigorúan szabályozták a vadászat rendjét. Ez az időszak hozta meg a vadvédelmi gondolkodás kezdetét, hiszen a túlzott vadászat következményei már ekkor érzékelhetőek voltak, ami jogi szabályozásokhoz vezetett. A magyar vadászati hagyomány különösen gazdag kulturális örökséggel rendelkezik. A csodaszarvas mondája nemcsak mitológiai történet, hanem a vadászat spirituális szimbolikáját is tükrözi – az ember útkeresését, a természet iránti tiszteletet és az ösztönök feletti uralom megszerzését. A magyar királyi udvarban a vadászat évszázadokon keresztül diplomáciai események része volt, ahol a vendégek a természetben gyakorolhatták a lovaglást, az íjászatot és a solymászatot (Faragó, 2012).

2.1.3 Ökológiai és környezetvédelmi szerepe

A modern vadászat egyik legfontosabb szerepe az ökológiai egyensúly fenntartása. A nagy ragadozók – mint a farkas, a medve vagy a hiúz – hiánya miatt a vadon élő növényevők, például az őz, szarvas vagy vaddisznó, sok térségben túlszorodtak (Ripple & Beschta, 2012). Ez az élőhelyek degradációjához, erdőfelújítási nehézségekhez és mezőgazdasági károkhoz vezethet. A szabályozott vadászat segít abban, hogy a populációk mérete összhangban maradjon az élőhely eltartóképeségével. A vadászati kvóták és kilövési tervek tudományos adatokon alapulnak, biztosítva, hogy a vadászat ne veszélyeztessen, hanem támogassa a biodiverzitás megőrzését (Heltai, 2017).

Ezen túlmenően a vadászat fontos szerepet játszik az invazív fajok visszaszorításában is. Az olyan idegenhonos állatok, mint a mosómedve, a nyestkutya vagy a kanadai lúd veszélyeztetik az őshonos fajokat és élőhelyeket. A célzott gyérítési programok, csapdázás és megfigyelés révén a vadászok aktívan hozzájárulnak a természetes egyensúly helyreállításához (Milner et al., 2011). A fenntartható vadgazdálkodás így nem a természet ellen, hanem annak érdekében végzett tevékenység. A természetes ökoszisztémák megőrzése és az emberi beavatkozások káros hatásainak mérséklése érdekében a vadászat szerves része a környezetvédelmi politikának (Geist, 1995).

2.1.4 Gazdasági és társadalmi szerepe

A vadászat és vadgazdálkodás ma világszerte jelentős gazdasági ágazat, amely számos vidéki térségben a helyi gazdaság egyik motorját jelenti. Magyarországon különösen nagy szerepe van a vadászati turizmusnak, amely évente több ezer külföldi látogatót vonz – főként Németországból, Ausztriából és Olaszországból – a trófeás vadfajok (gímszarvas, dámvad, muflon) vadászata miatt (Lindsey et al., 2006).

A vadászatból származó bevételek nemcsak közvetlenül járulnak hozzá a helyi gazdasághoz, hanem visszaforgatásra kerülnek a természetvédelmi és élőhelyfejlesztési programokba. E forrásokból finanszírozzák többek között a vadkárók helyreállítását, a vadetetőket, szókot, itatókat és szórókat karbantartását, valamint az oktatási és szemléletformáló programokat is (Csányi & Heltai, 2010).

Emellett a vadászathoz kapcsolódó szolgáltatások széles köre – szálláshelyek, gasztronómia, trófeafeldolgozás, fegyverjavítás, idegenvezetés – további munkahelyeket teremt, hozzájárulva a vidéki lakosság megtartásához.

2.2 A vadgazdálkodás jelentősége

2.2.1 Vadállomány-szabályozás és monitoring

2. ábra: Szalonka terítéken
(Forrás: Saját fotó)

A vadállomány-szabályozás és monitoring a vadgazdálkodás legfontosabb feladatai közé tartozik, mivel ezek biztosítják az ökoszisztémák egyensúlyát, a fajok hosszú távú fennmaradását, valamint a természet és az ember közötti harmonikus együttélést. A szabályozás célja, hogy az egyes fajok populációi az élőhely eltartóképességéhez igazodjanak, és ne okozzanak túlzott ökológiai, mezőgazdasági vagy erdészeti károkat (Csányi & Heltai, 2010).

A vadállomány-szabályozás tudományos alapja a rendszeres és célzott monitoringtevékenység, amely magában foglalja a populációk méretének, szerkezetének, szaporodási dinamikájának és elterjedésének folyamatos megfigyelését (Heltai, 2017). A modern vadgazdálkodásban mindez térinformatikai eszközök, kameracsapdák, genetikai mintavételek és távérzékelés segítségével történik, így a döntéshozók pontosabb és megbízhatóbb adatokat kapnak a vadállomány aktuális állapotáról. Az így gyűjtött információk

képezik a vadászati kvóták és kilövési tervek alapját, amelyek biztosítják, hogy a beavatkozások a fenntarthatóság elveinek megfelelően történjenek.

A fajspecifikus kvóták meghatározása során a szakemberek figyelembe veszik a vadfajok biológiai sajátosságait, például a szaporodási rátát, mortalitást, kor- és ivararányt, valamint az élőhelyek eltartóképességét (Fragó, 2012). Ezen adatok alapján döntenek arról, hogy egy adott vadfaj esetében szükség van-e állománycsökkentésre, vagy éppen védelemre. Például a vaddisznó populációk Európa-szerte erőteljes növekedést mutatnak, ami komoly agrár- és közegészségügyi kockázatot jelent. Ilyen esetekben a vadászat az egyik leghatékonyabb populációs szabályozó eszköz, amely az ökológiai egyensúly helyreállítását szolgálja (Milner et al., 2011). A nagyvadfajok, mint a gímszarvas, az őz vagy a dämvad, esetében különösen fontos a populációszerkezet szabályozása, mivel a túlszaporodás erdőfelújítási nehézségeket, élőhely-átalakítást és közlekedésbiztonsági problémákat is eredményezhet. A vadászati beavatkozások tervezését ezért mindig a természetvédelmi és ökológiai szempontokkal összhangban kell végezni, hogy a beavatkozások ne veszélyeztessék a természetes folyamatokat (Geist, 1995).

A monitoringtevékenység nemcsak a fajok létszámának megfigyelésére, hanem azok viselkedésének, migrációjának és genetikai változatosságának nyomon követésére is kiterjed. Ezen adatok alapján a szakemberek képesek azonosítani az állományt érintő potenciális veszélyeket – például az élőhelyek beszűkülését, betegségek megjelenését vagy az invazív fajok térnyerését. Az ilyen jellegű korai figyelmeztető rendszerek lehetővé teszik a gyors beavatkozást, ezzel megelőzve a nagyobb ökológiai károkat (Ripple & Beschta, 2012).

2.2.2 Az élőhelyfejlesztés szerepe a fenntartható vadgazdálkodásban

A megfelelő vadállomány-fenntartás alapvető feltétele az egészséges, diverz és jól strukturált élőhelyek megléte. A vadállomány nagysága, genetikai változatossága és területi eloszlása szoros összefüggésben áll az élőhelyek állapotával, szerkezetével és biológiai sokféleségével (Csányi & Heltai, 2010). Ennek következtében a vadgazdálkodás nem kezelhető önálló, elszigetelt ágazatként, hanem szorosan összefonódik az erdőgazdálkodással, az agrárkörnyezet-védelemmel és a vízgazdálkodással (Fragó, 2012). A három ágazat együttműködése nélkül nem biztosítható a természetes ökoszisztémák hosszú távú fenntarthatósága és a fajok életfeltételeinek megőrzése (Ripple & Beschta, 2012).

A vadgazdálkodási programok egyik legfontosabb célja az élőhelyek megőrzése és fejlesztése. Az élőhely-fejlesztési intézkedések célja, hogy fokozzák a biodiverzitást, növeljék a táji mozaikosságot, valamint támogassák a vadfajok, beporzók és madárfajok életfeltételeit

(Sutherland et al., 2013). Ezek az intézkedések nem csupán a vadgazdálkodás szempontjából fontosak, hanem komplex ökológiai és agrárgazdasági előnyökkel is járnak, mivel hozzájárulnak a talajvédelemhez, a vízmegtartáshoz és az éghajlatváltozás hatásainak mérsékléséhez (MEA, 2005). A vizes élőhelyek rehabilitációja kiemelt jelentőségű elem, hiszen ezek a területek számos vadfaj számára biztosítanak táplálkozó- és szaporodó helyet. Az elmúlt évtizedek lecsapolási és meliorációs gyakorlatai következtében azonban e területek nagy része eltűnt, ezért a helyreállításuk a természetvédelem és vadgazdálkodás egyik közös prioritása (Junk et al., 2013). A rehabilitált vizes élőhelyek elősegítik a vízi madarak, kételtűek és kisemlősök visszatelepülését, miközben növelik a táj mikroklímájának stabilitását. Az erdősávok telepítése és a mezővédő erdősávok kialakítása további fontos lépések a vadfajok élőhelyének javításában. Ezek az elemek védelmet nyújtanak a szélsőséges időjárás ellen, táplálkozó- és búvóhelyet biztosítanak a kisemlősöknek és madaraknak, valamint biológiai folyosóként funkcionálnak a különböző élőhelyfoltok között (Forman & Godron, 1986). Az agrárterületek és erdősávok közötti átmeneti zónák a táj ökológiai stabilitását is növelik, elősegítve a vadállomány természetes mozgását és szaporodását.

A vadföldek és etetőhelyek kialakítása szintén kulcsszerepet játszik a vadállomány kiegyensúlyozott fenntartásában. Ezek a területek nemcsak élelemforrást biztosítanak a nagyvadak számára a téli időszakban, hanem hozzájárulnak ahhoz is, hogy a vad ne koncentrálódjon túlzottan a mezőgazdasági kultúrákban, csökkentve ezzel a vadkárokat (Heltai, 2017). A megfelelően megválasztott növényfajok vetése (pl. lucerna, kukorica, napraforgó) a vadföldeken javítja a táplálékellátást és támogatja a biológiai sokféleség fenntartását. A természetes tájhasználati formák visszaállítása – például a hagyományos kaszálók, legelők és ligetes erdők megőrzése – szintén alapvető eleme a fenntartható vadgazdálkodásnak (FAO, 2020). Ezek a mozaikos élőhelyek biztosítják az eltérő ökológiai igényű fajok együttélését, és hozzájárulnak a kultúrtáj és az élővilág közötti harmonikus kapcsolat fenntartásához. A tájhasználat ilyen típusú diverzifikálása nemcsak a vadfajok, hanem a beporzók, rovarok és madárvilág számára is kedvező feltételeket teremt.

2.2.3 Betegségek és invazív fajok elleni védekezés

A vadgazdálkodás egyik legfontosabb és legösszetettebb feladata a vadállomány egészségi állapotának folyamatos megfigyelése, értékelése és védelme. A vadon élő állatok egészsége közvetlen hatással van az ökoszisztéma stabilitására, a mezőgazdasági termelésre és a háziállatok állategészségügyi biztonságára (Csányi & Heltai, 2010). Ennek megfelelően a modern vadgazdálkodás nem csupán az állomány nagyságának szabályozására, hanem annak járványügyi és ökológiai biztonságának fenntartására is kiterjed (Geist, 1995).

A betegségek megelőzése és ellenőrzése rendkívül összetett feladat, amelyben a vadásztársaságok, az állategészségügyi hatóságok és a természetvédelmi szervezetek szoros együttműködése elengedhetetlen. A vadásztársaságok terepi megfigyelései és mintavételei fontos információt nyújtanak a vadállomány aktuális egészségi állapotáról, ezáltal kulcsszerepet játszanak a zoonózisok, vagyis az állatról emberre is terjedő betegségek korai felismerésében és megelőzésében (Milner, Bonenfant & Mysterud, 2011).

Az afrikai sertéspestis (ASF) az elmúlt években súlyos járványügyi kihívást jelentett Európaszerte. Ezek a vírusos megbetegedések nemcsak a vadon élő vaddisznóállományt, hanem a házi sertéseket is súlyosan veszélyeztetik, jelentős gazdasági károkat okozva az állattenyésztésben (EFSA, 2020). A vadásztársaságok szerepe kulcsfontosságú a fertőzött egyedek azonosításában, a kilövések szabályozásában, valamint a tetemek szakszerű gyűjtésében és megsemmisítésében. Ezzel aktívan hozzájárulnak a járványok terjedésének megfékezéséhez és a háziállat-állományok védelméhez (Heltai, 2017).

A veszettség elleni védekezésben is nélkülözhetetlen a vadászok együttműködése, hiszen ők vesznek részt a vakcinás csalétkek kihelyezésében, valamint a megfigyelési és visszajelzési rendszer működtetésében, amely lehetővé teszi a védekezés hatékonyságának nyomon követését (OIE, 2019).

3. ábra: Nyestkutya terítéken Fotó: Katonka Attila – Agro Jager News
(Forrás: <https://agrojager.hu/vadaszat/2025/09/11/nyestkutya-a-teriteken/>)

A vadgazdálkodás további kiemelt feladata az invazív fajok elleni védekezés, amely az őshonos élővilág védelmének egyik legfontosabb eleme. Az idegenhonos fajok – például a nyestkutya, a mosómedve és a kanadai lúd – komoly ökológiai és járványügyi kockázatot jelentenek, mivel képesek kiszorítani az őshonos fajokat, új betegségeket terjeszteni, valamint átalakítani a természetes élőhelyeket (Genovesi & Shine, 2004). Az invazív fajok elleni fellépés – beleértve a csapdázást, gyérítést, monitorozást és adatelemzést – a biodiverzitás megőrzésének és a fenntartható vadgazdálkodásnak egyaránt elengedhetetlen része (Ripple & Beschta, 2012).

2.2.4 A vadgazdálkodás fenntarthatóságának oktatási és társadalmi vonatkozásai

A vadgazdálkodás hosszú távú fenntarthatósága nem csupán a szakmai gyakorlatokon és a jogszabályi kereteken múlik, hanem alapvetően az oktatás, a szemléletformálás és a társadalmi felelősségvállalás szintjén dől el. A jövő generációinak környezettudatos nevelése nélkül nem biztosítható a természetes élővilág megőrzése, valamint a vadászat társadalmi elfogadottsága (Csányi & Heltai, 2010). Az erdészeti és vadgazdálkodási képzések, valamint a környezeti nevelési programok kulcsszerepet játszanak abban, hogy a fiatalok és a felnőttek egyaránt megértsék a vadászat összetett szerepét a természetvédelemben. Ezek az oktatási formák nemcsak a szakmai tudás átadását szolgálják, hanem az ökológiai szemlélet fejlesztését is – vagyis annak felismerését, hogy az ember a természet részeként, felelősen befolyásolja az ökoszisztémát (Tóth, 2018).

A természetismereti és ismeretterjesztő programok, például az erdei iskolák, terepgyakorlatok, vadászati bemutatók és erdőpedagógiai foglalkozások lehetővé teszik, hogy a társadalom szélesebb rétegei is megértsék: a vadászat nem pusztán szabadidős tevékenység, hanem a természetgazdálkodás egyik leghatékonyabb eszköze (Lindsey et al., 2006). A megfelelően szervezett vadászat segíti a fajok egyensúlyának fenntartását, az élőhelyek védelmét és a betegségek terjedésének megelőzését is (Milner, Bonenfant & Mysterud, 2011).

Napjainkban a felelősségteljes vadászat gyakorlása nemcsak technikai és szakmai, hanem etikai kérdés is. Az etikus vadászat alapelvei közé tartozik a természet tisztelete, az élővilág megbecsülése, a törvényi előírások betartása, valamint a vadállomány jólétének és az élőhelyek védelmének előtérbe helyezése (Geist, 1995). Az etikus vadász célja nem az élvezetből történő vadászat, hanem az ökológiai egyensúly fenntartása és a természet iránti alázat gyakorlása.

A modern vadgazdálkodásban egyre hangsúlyosabb szerepet kap a társadalmi kommunikáció és az átláthatóság. A vadászat megítélése a közvéleményben sokszor vitatott, ezért különösen fontos, hogy a szakma képviselői hitelesen, tényszerűen mutassák be tevékenységük környezeti és gazdasági hasznát. A társadalom bevonása – például nyílt napok, iskolai programok, helyi közösségi rendezvények formájában – elősegíti a párbeszédet és csökkenti az előítéleteket (Ripple & Beschta, 2012).

2.3 A vadászati turizmus szerepe és fontossága

A vadászati turizmus napjainkban a vidéki térségek egyik legösszetettebb és legfontosabb gazdasági, ökológiai és kulturális tevékenységévé vált. Olyan ágazatról van szó, amely egyszerre épít a természet adta lehetőségekre, a vadgazdálkodás tudományos alapjaira, valamint a magyar vadászati hagyományokra és értékrendre. A turizmus ezen formája nem csupán a vad elejtését vagy a trófeák megszerzését jelenti, hanem egy olyan, természethez kötődő életformát, amelyben az ember és a környezet közötti kapcsolat újra értelmeződik.

A vadászati turizmus nemzetközi szinten is növekvő jelentőségű, mivel a természetalapú élmények iránti kereslet világszerte emelkedik. A modern társadalom tagjai egyre inkább igénylik azokat a programokat, amelyek az aktív kikapcsolódást a természet megismerésével, a környezet tiszteletével és a hagyományok ápolásával kötik össze (Barta, 2018; FACE, 2025). E trendek Magyarországon is érezhetők: az ország természeti adottságai, változatos vadfajai és kulturális öröksége révén ideális célpontja a vadászati turizmusnak (Magyar, 2016).

2.3.1 A vadászati turizmus fogalma és jellemzői

A vadászati turizmus olyan speciális idegenforgalmi tevékenység, amelynek középpontjában a vadászat, valamint a hozzá kapcsolódó szolgáltatások és élmények állnak. Ide tartozik a vadászat megszervezése, a vendégvadászok kiszolgálása, a szállás- és vendéglátás biztosítása, a trófeabírálat, valamint a vadászati eseményekhez kapcsolódó kulturális és közösségi programok. A turizmus ezen formája kettős célt szolgál: egyrészt lehetőséget ad a természetközeli, aktív pihenésre, másrészt fontos gazdasági bevételi forrást jelent a vadászatra jogosult szervezetek, erdőgazdaságok és helyi közösségek számára (Domán, 2021). A vadászati turizmus sajátossága, hogy a turizmus általános elveit – mint a vendégélmény, a minőségi szolgáltatás és a kulturális élmény – a vadgazdálkodás tudományos és etikai keretei között valósítja meg.

A szakirodalom (Fábián, 2006; Szivák, 2022) három fő típust különböztet meg:

- **Trófeavadászat:** a nagyvadfajok – például gímszarvas, őz, muflon, vaddisznó – elejtése trófeaértékeléssel.
- **Szezonális vadászatok:** például a dámszavas barcogás idején, illetve az őszi hajtások során.
- **Bérvadászat:** a vendégvadász meghatározott időre, előre megállapított területen és feltételek mellett vadászhat.

A vadászati turizmus tehát nemcsak gazdasági, hanem ökológiai és kulturális rendszer is, amely az ember és a természet közötti kölcsönhatások egyensúlyát kívánja fenntartani.

2.3.2 A vadászati turizmus ökológiai és gazdálkodási szerepe

A vadászati turizmus szorosan kapcsolódik a fenntartható vadgazdálkodáshoz, amelynek alapelve, hogy a vadállomány kezelése az ökoszisztéma egyensúlyának megőrzését szolgálja. A vendégvadászati tevékenységek bevételei kulcsfontosságúak a vadgazdálkodás finanszírozásában: ezek fedezik az élőhely-fejlesztési munkákat, a vadkárok mérséklését, a vadföldek telepítését, valamint a vadászati infrastruktúra fenntartását (Barta, 2018).

A vadászati turizmus tehát nemcsak a vad elejtését, hanem a természetes folyamatok szabályozását is szolgálja. A populációk kor- és ivarszerkezetének fenntartása, a túlszaporodás megelőzése, valamint a genetikai diverzitás védelme mind hozzájárulnak az élőhelyek

ökológiai stabilitásához (Fábián, 2006). Az ökológiai szempontból felelős vadászati turizmus alapvető célja a „jó gazda szemlélet” érvényesítése, amelyben a vadászat az élővilág megőrzésének, nem pedig kizsákmányolásának eszköze. A vadászati turizmus megfelelő szabályozása lehetőséget ad arra, hogy az élőhelyek állapota javuljon, miközben a vadászat élménye megmarad – ez különösen fontos a klímaváltozás okozta élőhelyi átalakulások idején (Frontiers in Forests and Global Change, 2025).

2.3.3. Gazdasági és regionális hatások a vadászati turizmusban

A vadászati turizmus gazdasági jelentősége világszerte egyre növekszik, hiszen nem csupán a vadászat közvetlen bevételeiből, hanem a hozzá kapcsolódó szolgáltatások és iparágak – mint a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, kézműves termékek, fegyver- és ruházatkereskedelem, valamint a közlekedés – multiplikátorhatásából is komoly gazdasági haszon származik (FACE, 2025). A tevékenység komplex jellege miatt a vadászati turizmus számos országban a vidéki térségek fejlesztésének egyik stratégiai pillére, amely munkahelyeket teremt, növeli a helyi jövedelmeket, és erősíti a közösségi identitást.

A nemzetközi kutatások egyértelműen alátámasztják, hogy a vadászati turizmus nem csupán ökológiai szempontból fenntartható, hanem mérhető gazdasági és társadalmi előnyökkel is jár. A Frontiers in Forests and Global Change (2025) tanulmánya szerint például Csehországban a vadászati turizmus éves szinten több mint 80 millió euró bevételt eredményez, amelynek jelentős részét az erdőgazdálkodási és természetvédelmi programok finanszírozására fordítják. Az elemzések alapján a vadászati bevételek több mint 40%-a közvetlenül élőhely-rehabilitációs és állományfenntartási célokat szolgál, ami jól mutatja a turizmus és az ökológiai fenntarthatóság közötti szoros összefüggést (Frontiers in Forests and Global Change, 2025).

A délkelet-európai régióban, különösen Szerbiában, a vadászati turizmus szintén látványos gazdasági növekedést mutat. Matejević és munkatársai (2023) kimutatták, hogy a Vajdaságban szervezett szarvasvadászati programok során egy vendégvadász átlagosan 2 121 eurót költ naponta, ami a helyi gazdaság számára jelentős többletbevételt biztosít. A tanulmány szerint 2019-ben a vadászati turizmusból származó közvetlen jövedelem a régióban meghaladta a 620 000 eurót, különösen a szálláshelyek, vendéglátó egységek és a vadászati szolgáltatók bevételein keresztül (Matejević et al., 2023). A szerb gyakorlat jól példázza, hogy a vadászati turizmus – megfelelő szervezés és marketing mellett – hatékonyan integrálható a vidéki gazdaságfejlesztési stratégiákba.

Európai szinten a vadászati turizmus hatása még szélesebb körben érzékelhető. A FACE (European Federation for Hunting and Conservation) 2025-ös átfogó jelentése szerint a vadászat, a sportlövészet és a kapcsolódó szektorok évente mintegy 180 milliárd euró gazdasági értéket teremtenek, és közvetlenül vagy közvetve több mint 1,1 millió embernek biztosítanak megélhetést (FACE, 2025). A szervezet becslése szerint a vadászati tevékenységekhez kapcsolódó adó- és járulékbevételek az európai országok államháztartásában is számottevő tényezőt jelentenek. A vadászati turizmus gazdasági jelentősége Magyarországon is meghatározó. A hazai becslések szerint a vendégvadászati tevékenységből származó éves bevétel meghaladja a 15 milliárd forintot, amelynek döntő hányada a vidéki térségekben realizálódik (Szivák, 2022). Mivel az ország turisztikai kínálata e területeken sokszor korlátozott, a vadászati turizmus kiemelt szerepet tölt be a helyi gazdaság életképességének megőrzésében.

A tevékenység multiplikátorhatása rendkívül erős: a vadászatra jogosult szervezetek mellett a helyi szálláshelyek, vendéglátó egységek, kézműves termelők, vadfeldolgozók, fuvarozók és fegyverkereskedők is közvetlenül profitálnak belőle. Ezenfelül a vadászati turizmus stabil, szezonálisan is kiszámítható bevételt nyújt, amely segíti a vidéki lakosság megélhetését, hozzájárul a fiatalok helyben tartásához, és elősegíti a helyi közösségek gazdasági önállóságát (Matejević et al., 2023). Mindemellett a vadászati turizmus társadalmi stabilizáló tényezőként is értelmezhető. A vidéki térségekben, ahol a mezőgazdaság vagy a hagyományos iparágak gyakran nem biztosítanak megfelelő jövedelmet, a vadászatból származó tevékenységek kiegészítő vagy fő bevételi forrásként jelenhetnek meg. A vadászati turizmus tehát nem csupán gazdasági, hanem társadalmi kohéziós szerepet is betölt, mivel összekapcsolja a természeti erőforrások használatát a közösségi fejlődéssel. Ezek a példák – legyen szó Csehország fenntarthatósági modelljéről, Szerbia helyi gazdaságfejlesztési gyakorlatáról vagy az európai integrált vadgazdálkodási rendszerekről – egyaránt azt bizonyítják, hogy a vadászati turizmus akkor képes hosszú távon értéket teremteni, ha a természetvédelmi, gazdasági és társadalmi szempontokat egységben kezeli. A turizmus ezen formája tehát nemcsak jövedelmet generál, hanem aktívan hozzájárul az ökoszisztémák megőrzéséhez, az élőhelyek fenntartásához és a vidéki térségek népességmegtartó erejéhez (FACE, 2025; Frontiers in Forests and Global Change, 2025; Szivák, 2022).

2.3.4. Kulturális és etikai dimenziók

A vadászat a magyar nemzeti identitás része, és évszázadok óta jelen van a vidéki életben. Széchenyi Zsigmond és Kittenberger Kálmán írásai nemcsak a vadászat szépségét, hanem annak erkölcsi és kulturális jelentőségét is hangsúlyozták. A vadászati turizmus ezt az örökséget továbbviszi, miközben a modern kor követelményeihez is igazodik. A vadászati etika – vagyis a természet, az élőlények és a vadásztársak iránti tisztelet – ma is a tevékenység alapvető eleme. A vendégvadászat során különösen fontos, hogy a vadászat élménye az etikusság, az esztétikum és a szakmaiság hármas egységében valósuljon meg (Majtényi, 2016). A társadalom szemében a vadászati turizmus pozitív megítélése azon múlik, hogy mennyire tudja a vadászat a természetvédelem szellemében, átláthatóan és felelősen működni (Korc, 2014). A turizmus ezen formája lehetőséget kínál arra is, hogy a társadalom szélesebb rétegei ismerjék meg a vadászat valós szerepét, így javuljon annak társadalmi elfogadottsága.

2.3.5. Magyarország helyzetkép

Magyarország vadászati turizmusának helyzete és fejlődési irányai szorosan összefonódnak az ország természeti adottságaival, gazdálkodási hagyományaival és kulturális értékrendjével. A Kárpát-medence élővilágának gazdagsága, a változatos domborzati viszonyok és az évtizedek óta tudatosan végzett vadgazdálkodás eredményeképpen hazánk Európa egyik legvonzóbb vadászati célpontjává vált. A gímszarvas, az őz, a muflon és a vaddisznó állománya különösen figyelemre méltó, mind genetikai, mind trófeaminőségi szempontból. A Dunántúl, a Mátra–Bükk térsége, valamint a Dél-Alföld nagyvadas élőhelyei nemcsak gazdasági, hanem ökológiai szempontból is kiemelt jelentőséggel bírnak (Barta, 2018; Németh, 2023). A vendégvadászat Magyarországon hosszú múltra tekint vissza: az 1960-as évektől kezdődően a hazai vadásztársaságok és állami erdőgazdaságok már szervezett formában fogadták a külföldi vadászokat, főként Németországból, Ausztriából és Dániából. Napjainkra évente 20–25 ezer külföldi vendégvadász érkezik Magyarországra, akiknek túlnyomó része nagyvadra – elsősorban gímszarvasra és őzre – vadászik, de a vaddisznóhajtások és a fácánterítékes vadászatok is népszerűek (Domán, 2021). A nemzetközi kereslet az elmúlt években a természetalapú és autentikus turisztikai élmények irányába mozdult el, amely trend a vadászati turizmusra is erőteljes hatással van (FACE, 2025). A vendégvadászok motivációi között egyre fontosabb szerepet játszik a természetközeli élmény, a szakmai kíséret minősége, a kulturális hitelesség és a környezeti etika (Szivák, 2022).

A magyar vadászati turizmus sajátos értéke éppen ebben a komplexitásban rejlik: egyszerre képes ötvözni a természeti élményt, a gazdálkodási szakmaiságot és a kulturális hagyományokat. A tevékenység nem pusztán gazdasági szolgáltatás, hanem a fenntartható vadgazdálkodás egyik legfontosabb finanszírozási pillére, amely révén biztosítható az élőhelyek fejlesztése, a vadkárelhárítás, az állományfelmérés és a vadászati infrastruktúra fenntartása (Barta, 2018; Fábíán, 2006).

2.3.6. A magyar vadászati turizmus szerkezete és működési rendszere

A hazai vadászati turizmus szervezeti rendszere több szintű és összetett. Az állami erdőgazdaságok (pl. SEFAG Zrt., Gyulaj Zrt., Egererdő Zrt.) mellett vadásztársaságok, magánterületek tulajdonosai és önkormányzatok is kínálnak vendégvadászati lehetőségeket. Az állami szereplők jelentős infrastrukturális háttérrel, szakmai személyzettel és marketingkapacitással rendelkeznek, míg a magánszféra egyre inkább a személyre szabott, exkluzív vadászatok irányába mozdul el (Németh, 2023).

A vadászati jogosultság három szinten valósul meg:

- Nemzeti szinten, ahol a jogszabályi és szakpolitikai irányokat az Agrárminisztérium, valamint az Országos Magyar Vadászkamara határozza meg;
- Regionális szinten, ahol a megyei vadászati hatóságok és az erdőgazdaságok koordinálnak;
- Helyi szinten, ahol a konkrét vadászatok lebonyolítása, a vendégek kiszolgálása és a kapcsolódó szolgáltatások (szállás, trófeabírálat, vendéglátás) megvalósulnak (Domán, 2021).

Ez a szervezeti struktúra alapvetően jól működik, ugyanakkor több kutatás (Szivák, 2022; Papp, 2024) is rámutat arra, hogy a szolgáltatások minőségének egységesítése, az adatgyűjtés digitalizálása és a marketingtevékenység összehangolása még fejlesztésre szorul. Az országos vadászati márka – hasonlóan a „Hunting in Hungary” kezdeményezéshez – elősegíthetné a nemzetközi pozíció erősítését és a piaci szereplők közötti kooperációt.

2.3.7. Gazdasági és társadalmi hatások

A vadászati turizmus Magyarországon évi 15–17 milliárd forint bevételt termel, ami a vadgazdálkodási ágazat teljes árbevételének közel egyharmadát jelenti (Szivák, 2022). A bevételek jelentős része vidéki térségekben realizálódik, így a tevékenység közvetlenül hozzájárul a helyi gazdaság diverzifikációjához. A multiplikátorhatás is számottevő: minden vadászati célú forint 2–3 forintnyi további gazdasági aktivitást generál a szálláshely-szolgáltatásban, vendéglátásban, kézműiparban vagy szállításban (Németh, 2023). A vidéki településeken a vadászati turizmus jövedelemkiegészítő vagy fő megélhetési forrást is biztosíthat, különösen azokon a területeken, ahol a mezőgazdasági termelés vagy az ipari foglalkoztatás korlátozott.

Ezzel együtt a tevékenység társadalmi stabilizáló hatással bír, mivel helyben tartja a munkaerőt, erősíti a közösségi összetartást, és hozzájárul a hagyományos életformák fennmaradásához (Majtényi, 2016). A kulturális dimenzió szintén meghatározó: a vadásznapok, trófeakiállítások, megemlékezések és oktatási programok lehetőséget teremtenek arra, hogy a vadászatot a társadalom a természetvédelem szerves részeként értelmezze (Korc, 2014). A vadászati turizmus tehát hidat képez a szakma és a társadalom között, bemutatva a fenntartható vadászat értékalapú gyakorlatát.

3. Anyag és módszer

3.1. A Kőbérc Vadásztársaság jellemzése

4. ábra: Kőbérc VT térképe
(Forrás: OVA)

A Kőbérc Vadásztársaság (röviden: Kőbérc Vt.) Nógrád vármegye egyik meghatározó vadászatra jogosult szervezete, amely kiemelkedő szerepet tölt be a térség vadgazdálkodásában, természetvédelmi munkájában és közösségi életében. A társaság működését a 552550-es számú vadászterület határozza meg, amelyre a Nógrád Vármegyei Kormányhivatal és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) által jóváhagyott, 2018–2037 közötti vadgazdálkodási üzemterv érvényes. A dokumentum kijelöli a vadgazdálkodás hosszú távú céljait, a fenntarthatósági elveket, valamint a vadállomány-szabályozás szakmai irányait.

A társaság munkája jól példázza, miként kapcsolható össze a vadászati hagyományok megőrzése, az ökológiai egyensúly fenntartása és a vidéki közösségek fejlesztése egy komplex, tudatosan szervezett rendszerben.

1. Földrajzi elhelyezkedés és természetföldrajzi adottságok

A Kőbérc Vadásztársaság működési területe a Rétsági járás déli-délkeleti részén, a Börzsöny hegység előterében található. A domborzat változatos, a dombos-erdős tájat mozaikos mezőgazdasági területek, patak völgyek és kisebb vizes élőhelyek tagolják. Ez a szerkezet rendkívül kedvező feltételeket teremt a vadállomány sokfélesége számára. A területen megtalálható cseres-tölgyes, gyertyános-tölgyes és akácos erdőtársulások kiváló búvó- és táplálkozóhelyet nyújtanak a nagyvadfajok – gímszarvas, őz, dámszarvas és vaddisznó számára. Az utóbbi években a dámszarvas állomány fokozatosan erősödik, ami új lehetőségeket, ugyanakkor szabályozási feladatokat is jelent a vadgazdálkodásban. A társaság kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a faj terjeszkedése ne okozzon ökológiai egyensúlytalanságot vagy genetikai keveredést a gímszarvas populációval. A mezővédő erdősávok, vadföldek és vizes élőhelyek gondozása, valamint az itatók és szórók rendszeres karbantartása hozzájárul az apróvadállomány fennmaradásához is, különösen a fácán és a mezei nyúl esetében. A térség éghajlata mérsékelt hűvös és csapadékos, ami kedvez az erdőborítottság fenntartásának és a biodiverzitás növelésének. A vadászterület több Natura 2000 besorolású egységet is magában foglal, így a gazdálkodás során a társaság minden tevékenységét természetvédelmi előírásokhoz igazítja, külön figyelmet fordítva az élőhelyek megőrzésére és a tájhasználat fenntarthatóságára.

2. Vadgazdálkodási célkitűzések és stratégia

A Kőbérc Vadásztársaság működésének középpontjában a fenntartható vadgazdálkodás áll, amely az ökológiai egyensúly megőrzését, a vadállomány egészségi állapotának javítását és az élőhelyek fejlesztését szolgálja. A 2018–2037 közötti időszakra vonatkozó vadgazdálkodási üzemterv pontosan rögzíti a vadállomány-szabályozás, takarmányozás, élőhely-gazdálkodás és vadászati hasznosítás szakmai irányait. A társaság egyik legfontosabb feladata az egyes vadfajok populációjának optimális szinten tartása, különös tekintettel a vaddisznó-állományra, amely az elmúlt években az afrikai sertéspestis (ASP) megjelenése miatt kiemelt figyelmet igényel. Az ASP járványhelyzet következtében a vadásztársaság köteles szigorú hatósági előírásoknak megfelelni, ideértve a kilövési kvóták betartását, a higiéniai protokollokat (tetemkezelés, mintavétel, laborvizsgálat) és az állategészségügyi felügyeletet. A fertőzés visszaszorításában a Kőbérc Vt. aktívan együttműködik a Nógrád Vármegyei Kormányhivatal illetékes főosztályával és az állategészségügyi hatóságokkal. A járványhelyzet jelentős

kihívásokat jelent a vadgazdálkodás mindennapi működésében, ugyanakkor a társaság fegyelmezett és példamutató módon alkalmazkodott az új szabályozási környezethez. A vadgazdálkodási tevékenységek közé tartozik a vadföldek vetése, a takarmányozási pontok és etetők fenntartása, a szórók és itatók karbantartása, valamint a vadkárok megelőzését célzó intézkedések bevezetése. Az élőhelyek fejlesztése során a Kőbérc Vt. együttműködik helyi önkormányzatokkal, földtulajdonosokkal, erdészetekkel és természetvédelmi szervezetekkel, ezzel erősítve a térségi partnerséget és a közösségi alapú vadgazdálkodás elvét. Gazdasági szempontból a vadászterület fenntarthatóságát a tagsági hozzájárulások, a bérvadászatok és a vendégvadászati tevékenységek biztosítják. A Kőbérc Vadásztársaság számára a befolyt bevételek nem csupán a működés és a mindennapi vadgazdálkodás finanszírozását szolgálják, hanem jelentős részben infrastruktúra-fejlesztésre is fordítódnak – ideértve a magaslesek, vadföldek, kerítések, itatók és tárolók kiépítését és karbantartását. A társaság tevékenysége ugyanakkor túlmutat a vadászterület határain: az ide érkező belföldi és külföldi vendégvadászok révén a térség gazdasága is profitál. A vendégek helyi szálláshelyeket, vendéglátóegységeket és szolgáltatásokat vesznek igénybe, ami hozzájárul a falusi turizmus élénkítéséhez és a vidéki munkahelyek megőrzéséhez. Így a Kőbérc Vadásztársaság nem csupán a vadgazdálkodás, hanem a térség gazdasági fejlődésének egyik motorja is, amely erősíti a helyi közösségeket, és elősegíti a természetbarát turizmus hosszú távú fenntarthatóságát.

3.2. Alkalmazott kutatási módszerek

A kutatás célja a Kőbérc Vadásztársaság tevékenységének átfogó vizsgálata volt, különös tekintettel a vadászati turizmus gazdasági, társadalmi és térségfejlesztő hatásaira. A vizsgálat során kvantitatív (statisztikai) és kvalitatív (interjú és megfigyeléses) módszerek egyaránt alkalmazásra kerültek. E kettős megközelítés lehetővé tette, hogy a dolgozat egyszerre mutassa be a vadgazdálkodás objektív, számszerűsíthető folyamatait, valamint a vadászati turizmushoz kapcsolódó társadalmi és gazdasági összefüggéseket is.

Kvantitatív kutatás – adatgyűjtés és adatelemzés

A kvantitatív kutatás alapját a 2015–2024 közötti időszakra vonatkozó Országos Vadgazdálkodási Adattár (OVA) adatai képezték. Az adatbázis a Kőbérc Vadásztársaság gímszarvas-, őz- és vaddisznó-állományának, valamint az éves hasznosítási és trófeabírálati eredményeinek hiteles, hatósági forrása. Az OVA-adatok felhasználásával lehetőség nyílt a vadgazdálkodási trendek többéves összehasonlító vizsgálatára, különös tekintettel a

gímszarvas-hasznosítás minőségi és mennyiségi mutatóira. A begyűjtött adatok feldolgozása saját szerkesztésű, Excel-alapú adatbázisban történt, amelybe integrálásra kerültek az OVA adatok mellett a Kőbérc Vt. 2024–2037-es vadgazdálkodási üzemtervének releváns adatai, a trófeabírálati jegyzőkönyvek, valamint a társaság éves kilövési beszámolóí. A táblázatokban rögzítésre kerültek a fajonkénti hasznosítás mennyiségi és minőségi mutatói, a korosztályi megoszlások (fiatal, középkorú, idős), a nőivar-hasznosítás arányai, valamint a trófeákhoz kapcsolódó bevételek a hivatalos ár listák alapján. Az elemzési munka során leíró statisztikai módszereket, idősoros trendanalízist, valamint korrelációs vizsgálatokat alkalmaztam.

A gímszarvas trófeasúly–CIC pont–árbevétel közötti kapcsolat feltárására regressziós elemzés is készült, míg a gazdasági hatások becsléséhez egy regionális multiplikátor-hatás modell szolgált, amely a vadászati bevételek közvetett gazdasági hatásait is számszerűsítette. Ezen elemzések célja annak feltárása volt, hogy a vadászati tevékenység milyen módon járul hozzá a térség jövedelemtermeléséhez, valamint milyen mértékben befolyásolja a helyi gazdaság dinamizmusát. Kiegészítő forrásként felhasználásra kerültek a Központi Statisztikai Hivatal (KSH), a Magyar Turisztikai Ügynökség, az Országos Magyar Vadászkamara és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara adatai, amelyek a térség gazdasági, turisztikai és agrárstruktúrájának leírását tették lehetővé. A különböző adatkörök összevetésével a kutatás nemcsak a Kőbérc Vadásztársaság működését, hanem annak regionális gazdasági beágyazottságát és hatásrendszerét is elemezni tudta.

Kvalitatív kutatás – szakmai interjúk és megfigyelések

A kvantitatív vizsgálatot kvalitatív, interjúk és terepmegfigyeléses kutatás egészítette ki, amely a vadászati tevékenység társadalmi, gazdasági és kulturális dimenzióit tárta fel. A cél az volt, hogy az adatelemzést kiegészítsék a helyi szereplők tapasztalatai, véleményei és javaslatai, így a kutatás komplex, valós képet adhasson a térség vadászati turizmusáról és annak fejlesztési potenciáljáról. Az interjúk félig strukturált formában készültek, előre meghatározott, de nyitott kérdésekkel.

A kérdések olyan témákat érintettek, mint:

- a vadászati szezon hatása a helyi gazdasági forgalomra,
- a vadászat és a turizmus közötti kapcsolódási pontok,
- a vendégvadászok motivációi és költési szokásai,
- a helyi vállalkozások és önkormányzatok együttműködése a vadásztársasággal,

- a fenntartható vadgazdálkodás és a térségi fejlesztés kapcsolata.

Az interjúalanyok között szerepeltek a Kőbérc Vadásztársaság vezetői és hivatásos vadászai, továbbá helyi vendéglátók, szállásadók, agrártermelők, kézművesek, valamint önkormányzati és turisztikai szakemberek. Az interjúk rögzítése és feldolgozása során tematikus tartalomelemzés módszerét alkalmaztam, amelynek segítségével a válaszokból kirajzolódtak a vadászat térségfejlesztő szerepére, gazdasági hasznára és társadalmi megítélésére vonatkozó kulcstémák. A kvalitatív adatgyűjtést terepbejárások is kiegészítették, amelyek során személyesen került sor a vadászterület és a kapcsolódó turisztikai létesítmények (szálláshelyek, lovaspark, vadföldek, trófeabírálati helyszínek) megismerésére. Ezek a megfigyelések hozzájárultak a vadászati infrastruktúra, az élőhelyi adottságok és a turisztikai szolgáltatások közötti kapcsolatok jobb megértéséhez.

A kvalitatív kutatás külön értéke, hogy emberi dimenziót adott az adatelemzés mellé: bemutatta a vadászat társadalmi elfogadottságát, a helyi közösségekhez való viszonyát, valamint a térségben rejlő együttműködési lehetőségeket. A kvantitatív és kvalitatív módszerek együttes alkalmazása lehetővé tette a vadászat komplex szerepének feltárását – egyszerre gazdasági, ökológiai és kulturális szempontból.

4. Eredmények és értékelésük

1. Kőbérc Vadásztársaság

1.1 Általános jellemzés és működési környezet

A Kőbérc Vadásztársaság Nógrád megye északi részén, az Iliny központú, erdőben gazdag, mozaikos dombvidéki térségben működik. A területet a Cserhát-hegység déli és keleti vonulatai határozzák meg, ahol az erdők, mezőgazdasági táblák, kaszálók és kisebb vízfolyások váltakozása rendkívül sokrétű élőhelyi mintázatot hoz létre. Ezen a változatos domborzaton a vadfajok élőhelyigénye és táplálkozási szokása egyaránt kielégíthető, ami magyarázza, hogy a térség több évtizede Nógrád egyik legjobb vadászterületének számít. A vadászterület vegyesvadas jellegű, de az elmúlt húsz évben markánsan a nagyvad irányába tolódott el a gazdálkodás súlypontja. A gímszarvas és az őz dominál, míg az apróvad – elsősorban a fácán és a mezei nyúl – populációi visszaszorultak. A vadászterület nagyvadtúlsúlyos szerkezete a természetes élőhelyi adottságok és a gazdálkodási preferenciák következménye is.

Földhasználati és élőhelyi adottságok

5. ábra: Területi adottságok
(Forrás: Saját fotó/)

A földhasználati arányok az alábbiak szerint alakulnak:

- Erdő: 44,9%
- Szántó: 33,2%
- Rét, legelő: 15,1%
- Egyéb (szőlő, nádas, víz, beépített): 6,8%

Ez az összetétel az optimális nagyvad-élőhelyarányt közelíti.

Az erdőterületek túlnyomórészt tölgy- és gyertyánállományok, melyek gazdag makkterméssel járulnak hozzá a vadak őszi-téli táplálékbázisához. A szántóterületek jelentősége sem elhanyagolható, hiszen a mezőgazdasági kultúrák (kukorica, búza, napraforgó) táplálékforrásként szolgálnak, ugyanakkor a vadkárok szempontjából potenciális kockázatot jelentenek. A rét- és legelőterületek a borjak és suták számára ideális pihenő- és ellőhelyek, a vegetáció mozaikossága pedig kedvez a természetes szaporulat fennmaradásának. Az élőhelymozaikok kialakulása természetes módon biztosítja a vadak számára a takarást, nyugalmat és a szükséges vízellátást. A terület vízhálózata mérsékelt, de a vadásztársaság az utóbbi években tudatosan víznyerőhely-fejlesztési programot indított, amely a klímaváltozás hatásait mérsékli. A vadföldek telepítése (tavaszi-őszi keverékek, lucerna, kukorica, rozs, repce) nemcsak a vadállomány táplálkozását segíti, hanem csökkenti a mezőgazdasági területekre gyakorolt nyomást is.

1.2. Természetvédelmi környezet és korlátozások

A Kőbérc Vt. területén közvetlenül nem található országosan védett vagy Natura 2000 terület, azonban a szomszédos vadászatra jogosultakkal határos térségek részben természetvédelmi érintettségűek. A vadászati tevékenység során ezért fokozott figyelmet fordítanak a zajterhelés, a géphasználat és a kaszálási időpontok korlátozására. Az üzemterv szerint a vadföldek területi aránya nem haladhatja meg a 3%-ot, így a társaság e korláton belül hajtja végre a fejlesztéseket. A térség nagyvadban gazdag élőhelyei a természetes predátorok számára is vonzóak: a róka, a borz és az utóbbi években megjelent aranysakál egyaránt jelen van. A ragadozók növekvő száma a mezei nyúl és a fácán állományára már érzékelhető negatív hatással van, ami hosszú távon indokoltá teszi a fokozott ragadozógyérítést.

2. Vadászati eredmények és kilövési trendek.

2.1. Általános értékelés

A 2015–2024 közötti időszakot lefedő adatsorok alapján a Kőbérc Vadásztársaság kiegyensúlyozott és tudatos vadgazdálkodást folytatott. A teríték adatai évről évre stabilizálódtak, miközben a trófeaminőség jelentősen javult, különösen a 2018 utáni időszakban. Az üzemtervi célokkal összhangban a társaság a minőségorientált hasznosítás irányába mozdult el, a mennyiségi növelés helyett a genetikai szelekcióra és a korosításra helyezve a hangsúlyt.

2.2. Fajonkénti megoszlás

- Gímszarvas: 40–60 példány/év (állomány 30–35%-a)
- Őz: 70–100 példány/év
- Vaddisznó: 20–40 példány/év (ASP után jelentős csökkenés)
- Apróvad (fácán, nyúl): 30–50 példány/év
- Ragadozók (róka, borz, sakál): 20–25 példány/év

A teríték fajonkénti megoszlása az élőhelyi adottságokhoz és az országos tendenciákhoz igazodik. A gímszarvas a gazdálkodás gazdasági alappillére, az őz a stabil bevételi forrást biztosítja, míg a vaddisznó a járványhelyzet miatt kezelési prioritássá vált.

3. A gímszarvas-gazdálkodás részletes elemzése

3.1. Állománydinamika

A gímszarvas-állomány 2015–2018 között növekedett, majd 2019-től a stabilizáció jelei mutatkoztak. Az állománysűrűség elérte a 4,2 példány/100 ha értéket, ami a tájegységi optimum felső határát jelenti. Az állomány korosztályi szerkezete kiegyensúlyozott: a fiatal egyedek (1–3 évesek) aránya 35%, a középkorúaké (4–7 évesek) 40%, az idős bikáké pedig 25%. A nőivarú egyedek arányát a társaság tudatosan 40% körül tartja, ezzel biztosítva az ivararány közel 1:1-es egyensúlyát. A természetes szaporulat stabil, az ellési siker 75–80% körül alakul, ami jó kondícióra és megfelelő élőhelyi feltételekre utal.

3.2. Trófeaminőség és bírálati trendek

Az OVA adatok szerint a 2015–2024 közötti időszakban 387 bika trófeáját bírálták el. Az átlagos trófeatömeg 5,72 kg, az átlagos CIC-pontszám 178,4, az érmes arány pedig 31%. A 2015-ös 4,9 kg-os átlagról 2023-ra 6,0 kg fölé emelkedett a trófeatömeg, ami közel 20%-os javulást jelent.

6. ábra: Terítékfotó vendégvadászokkal 2025
(Forrás: Saját fotó)

A 2018–2021 közötti időszak különösen kiemelkedő volt: a bögési időszakban több aranyérmes trófea is született, köztük a 2021-ben elejtett 10,95 kg-os, 214,57 CIC-pontos bika, amely a tájegység egyik legjobb eredménye volt. A trófeák morfológiája (szárhossz, koronaágak száma, szimmetria) alapján a társaság állománya genetikailag homogén, de minőségi. A Cserhát genetikai típusára jellemzően a bikák szára közepesen hosszú, a korona jól fejlett, az ágak elhelyezkedése szimmetrikus. E, morfológiai tulajdonságok összhangban vannak a Nógrád–cserhádi tájegység genetikai örökségével, amelyet az állami erdőgazdaságok közeli állományai is erősítenek.

3.3. Vadászati stratégia

A Kőbérc Vt. vadászati stratégiája három fő pilléren nyugszik:

- Minőségorientált kilövés – kizárólag a trófeaérett korosztály hasznosítása.
- Korosítás és genetikai tisztítás – fiatal és hibás egyedek szelektálása.
- Nőivar apasztás – az állomány hosszú távú fenntarthatósága érdekében.

A társaság bógési időszakra eső vadászatait szigorú megfigyelés előzi meg: a vadőrök egyéni bírálati jegyzéket készítenek minden ismert bikáról, így elkerülhető a fiatal, ígéretes egyedek véletlen kilövése. A bógésen kívüli vadászatok a selejtezésre és a tarvad-hasznosításra koncentrálnak. A Kőbérc Vt. egyik legnagyobb szakmai erőssége a szelekciós fegyelem és az etikus vadászat: a vendégvadászokat előre tájékoztatják az üzemtervi korosztályi elvárásokról, és a trófeabírálat során minden trófea dokumentálásra kerül.

4. Gazdasági és piaci értékelés

4.1. Árbevétel és hasznosítási struktúra

A Kőbérc Vadásztársaság bevételeinek meghatározó hányada a gímszarvas-trófeavadászatból származik.

Az éves árbevétel 2021–2024 között 28–35 millió forint között alakult, ami a térség hasonló méretű vadásztársaságaihoz képest az átlag feletti kategóriába sorolható.

Ezt a szintet elsősorban a minőségi trófeák iránti kereslet és a szolgáltatások komplexitása tartja fenn. A bevétel szerkezete a következőképpen oszlik meg:

7. ábra: Bevételek alakulása 2023 hasznosítási formák szerint
(Forrás: Saját készítésű táblázat a Vt. adatai alapján)

A társaság tehát komplex szolgáltatáscsomagot kínál, amely nem csupán a vad elejtésére, hanem az élményre és a szakmai minőségre épül. Ez megkülönbözteti a Kőbérc Vt.-t a környező kisebb vadásztársaságoktól, ahol a hasznosítás jellemzően egyszerűbb, kevésbé turisztikai jellegű.

4.2. Árpolitika és regionális összehasonlítás

A társaság 2024. évi árlistája a következő (euróban):

Trófeasúly (kg)	Ár (€)	Megjegyzés
• 0–3,99	590	Selejt, fiatal bika
• 4,00–4,99	820	Fejlődő bika
• 5,00–5,49	970	Jó minőség, középkorú
• 5,50–5,99	1 150	
• 6,00–6,49	1 460	
• 6,50–6,99	1 900	
• 7,00–7,49	2 190	Érett bika

Trófeasúly (kg)	Ár (€)	Megjegyzés
• 7,50–7,99	2 485	
• 8,00–8,49	2 770	
• 8,50–8,99	3 060	
• 9,00–9,49	3 650	
• 9,50–9,99	4 230	
• 10,00–10,49	5 100	
• 10,50–10,99	5 600	
• 11,00–11,99	6 700	
• 12,00+	7 800	Kiemelt, aranyérmes kategória

Kiegészítő díjak:

- Trófeabírálat: 15 €
- Autóhasználat: 25 €
- Trófea kifőzése: 50 €
- Vadkísérő díj: 21 €/nap

Ez az árstruktúra kifejezetten a közép–felső kategóriát célozza, amely Nógrád megyében a Szécsényi, Diósjenői és Nógrádi Erdészeti társaságok árszintjeivel áll arányban. A Kőbérc Vt. erőssége, hogy a trófea-minőségi szinthez mérten ár–érték arányban versenyképes: egy 6–7 kg-os bika esetében a vadász 1 500–2 000 € között fizet, miközben az élmény- és szolgáltatási színvonal közelít a prémium kategóriához.

A környező vadásztársaságok árstruktúrájának összehasonlítás:

Társaság	Átlagár (6–7 kg)	Szolgáltatások minősége	Megjegyzés
Kőbérc Vt. (Iliny)	1 700 €	magas	kiváló trófeaminőség
Diósjenői Vt.	1 900 €	közepes	korlátozott szállás
Romhányi Vt.	1 400 €	alapszint	mennyiségi szemlélet
Nógrádi Erdészeti	2 400 €	prémium	nagy terület, elit piac

Társaság	Átlagár (6–7 kg)	Szolgáltatások minősége	Megjegyzés
Szécsényi Vt.	1 800 €	magas	regionális átlag

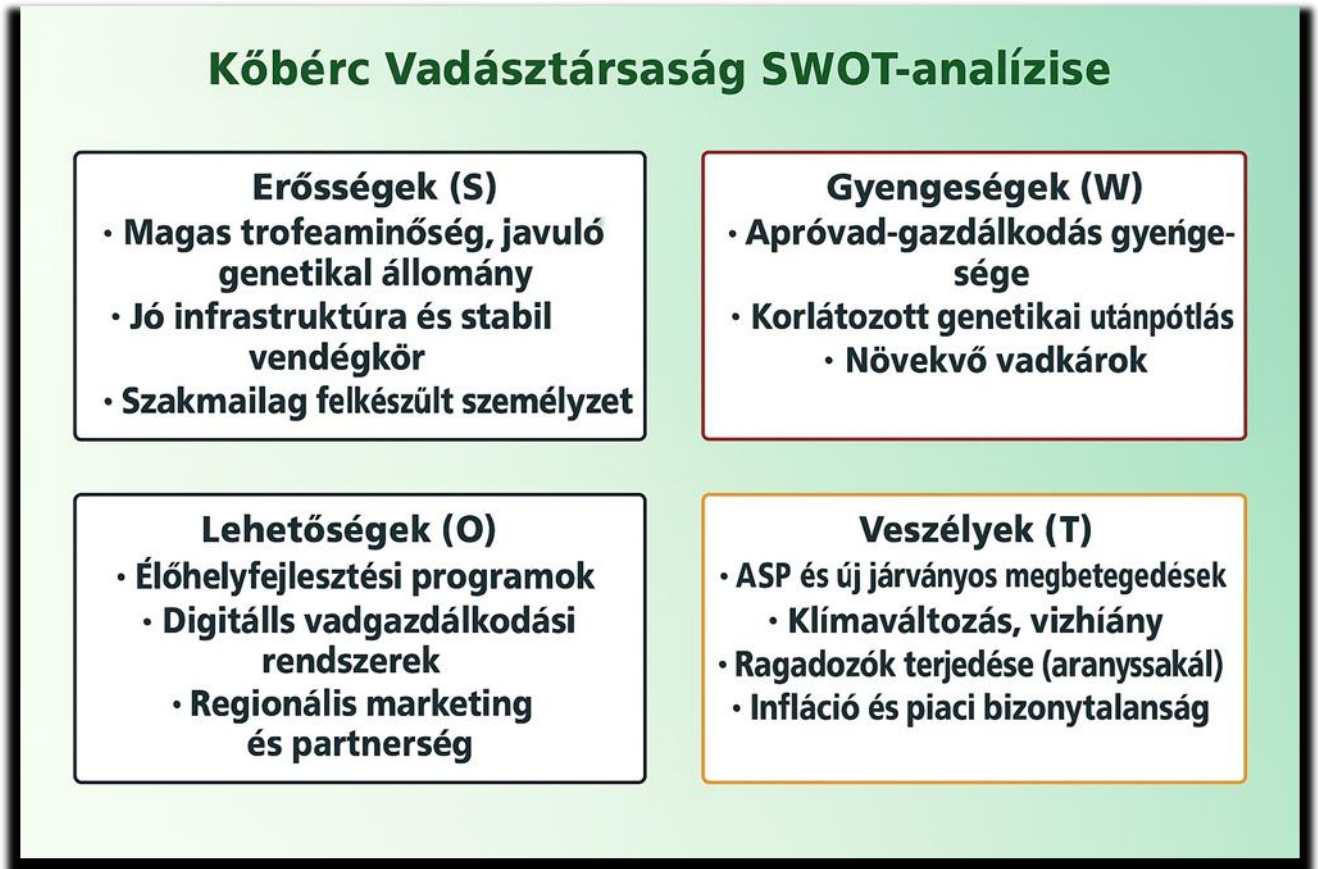
A Kőbérc Vt. ezzel a piaci középmezőny felső harmadában helyezkedik el, ahol a stabil trófeaminőség, a vendégbarát szervezettség és az átlátható árképzés biztosítja a jövedelmezőséget.

4.3. Bevételek trendje és gazdálkodási fenntarthatóság

ASP-járvány (2018–2022): a vaddisznóállomány drasztikus csökkenése mérsékelte az ebből származó bevételeket, viszont a többi nagyvad irányába terelte a vendégvadászatot. Infláció és euróárfolyam-ingadozás (2020–2023): az euróban meghatározott árlista miatt a bevételek forintban nőttek, miközben a működési költségek (üzemanyag, takarmány, bér) is emelkedtek. Minőségi váltás: a gímszarvas-trófeák iránti kereslet megnövekedett, a nagyobb trófeák magasabb bevételt generáltak. A társaság költségstruktúrája kiegyensúlyozott: az éves működési kiadások (bér, géphasználat, vadföldművelés, biztosítás, üzemanyag) 22–25 millió forintot tesznek ki, így az éves nettó eredmény 6–8 millió Ft között alakul, ami 15–20% jövedelmezőségi rátának felel meg. A gazdálkodás pénzügyi fenntarthatósága tehát biztosított, ugyanakkor a jövőben a ragadozógazdálkodás és élőhelyfejlesztés költségei várhatóan növekednek, így a profitabilitás megőrzése megfontolt kiadástervezést igényel.

5. SWOT-analízis

8. ábra: Kőbérc VT SWOT analízise
(Forrás: Saját készítésű táblázat alapján)

Erősségek (S)

- 1. Magas trófeaminőség, javuló genetikai állomány**
- 2. Fegyelmezett, üzemtervi alapú gazdálkodás**
- 3. Jó infrastruktúra és stabil vendégkör**
- 4. Szakmailag felkészült személyzet**

Részletes kifejtés

Az elmúlt tíz év trófeabírálati adatai alapján a Kőbérc Vt. bikáinak minősége folyamatosan javul. Az átlagos trófeatömeg 5,7 kg, az érmes arány 31%, ami országos viszonylatban is kiemelkedő. Ez a szelekciós fegyelem és a kíméleti zónák hatékonyságát bizonyítja.

A társaság minden évben az engedélyezett kvótán belül marad, az OVA-adatok 95–100%-os tervteljesítést mutatnak.

A szállás- és kiszolgáló infrastruktúra fejlesztett; a külföldi vendégvadászok visszatérő aránya 70% feletti.

A vadőrök és kísérők több évtizedes gyakorlattal rendelkeznek, a vadászatok dokumentálása precíz.

Gyengeségek (W)

Részletes kifejtés

- 1. Apróvad-gazdálkodás gyengesége** A fácán- és nyúlállomány alacsony, a predáció és a mezőgazdasági géphasználat miatt a természetes szaporulat csekély.
- 2. Korlátozott genetikai utánpótlás** A vadászterület viszonylag zárt, a környező populációkkal való génáramlás korlátozott.
- 3. Növekvő vadkárok** A nagyvad túlsúly miatt a mezőgazdasági károk mértéke nőhet, ami gazdálkodói konfliktusokat eredményezhet.

Lehetőségek (O)

Részletes kifejtés

- 1. Élőhelyfejlesztési programok** Vadföldek, vadgyümölcsösök, dagonyák bővítése – ez nemcsak a vadkondíciót javítja, hanem turisztikai értéket is teremt.
- 2. Digitális vadgazdálkodási rendszerek** OVA-integráció, trófeabírálat automatizálása, adatalapú döntéshozatal.
- 3. Regionális marketing és partnerség** Közös vadászatok szervezése szomszédos társaságokkal (pl. Diósjenői, Romhányi Vt.), vadászati turizmus erősítése.

Veszélyek (T)

Részletes kifejtés

- 1. ASP és új járványos megbetegedések** A vaddisznó-állomány visszaesése tartós lehet; a gímszarvas is hordozhat zoonózisokat (pl. TBC).
- 2. Klímaváltozás, vízhiány** A száraz nyarak csökkenthetik a vegetáció minőségét, ami a trófeafejlődést is befolyásolja.
- 3. Ragadozók terjedése (aranyakál)** A bögési időszakban zavarást, a borjúnevelésnél pedig mortalitást okoz.
- 4. Infláció és piaci bizonytalanság** Az euróárfolyam ingadozása közvetlenül befolyásolja a bevételeket.

6. A Kőbérc Vadásztársaság térségfejlesztő szerepe és a vadászati turizmus lehetőségei

A Kőbérc Vadásztársaság működése komplex módon illeszkedik a Nógrád–Cserhát térség fejlesztési folyamataiba. Nem csupán vadgazdálkodási, hanem gazdasági, ökológiai és társadalompolitikai értelemben is fejlesztési tényező, mivel tevékenysége a vidéki térségek fenntartható hasznosítását, a természeti értékek megőrzését és a turisztikai vonzerő növelését szolgálja. A működési terület Iliny, Dejtár, Hugyag, Nagylóc és Szécsény közigazgatási határain belül helyezkedik el, a Cserhát dombvidéki övében, amely az Északi-középhegység egyik legváltozatosabb, de gazdaságilag alulhasznosított vidéke. E térségben a mezőgazdasági termelés korlátozott, a munkahelyteremtő ipar hiányzik, így a természetalapú tevékenységek – mint a vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, ökoturizmus és helyi termék-előállítás – jelentik a legfontosabb fejlesztési irányt. A Kőbérc Vt. e fejlesztési irányba példamutatóan illeszkedik. A vadászati tevékenység – különösen a gímszarvas és őz gazdasági hasznosítása – nem csupán bevételt generál, hanem multiplikátor-hatásként serkenti a helyi gazdaság egyéb szegmenseit is: a vendéglátást, falusi turizmust, kézműves feldolgozást és helyi szolgáltatásokat. Ezek az ágazatok a vadászati szezonhoz kapcsolódva évente 50–55 millió forint körüli regionális pénzforgalmat mozgatnak meg, amely az aprófalvas térségben kimagasló érték.

9. ábra: 2024 Hölgy vendégvadász
(Forrás: Saját fotó)

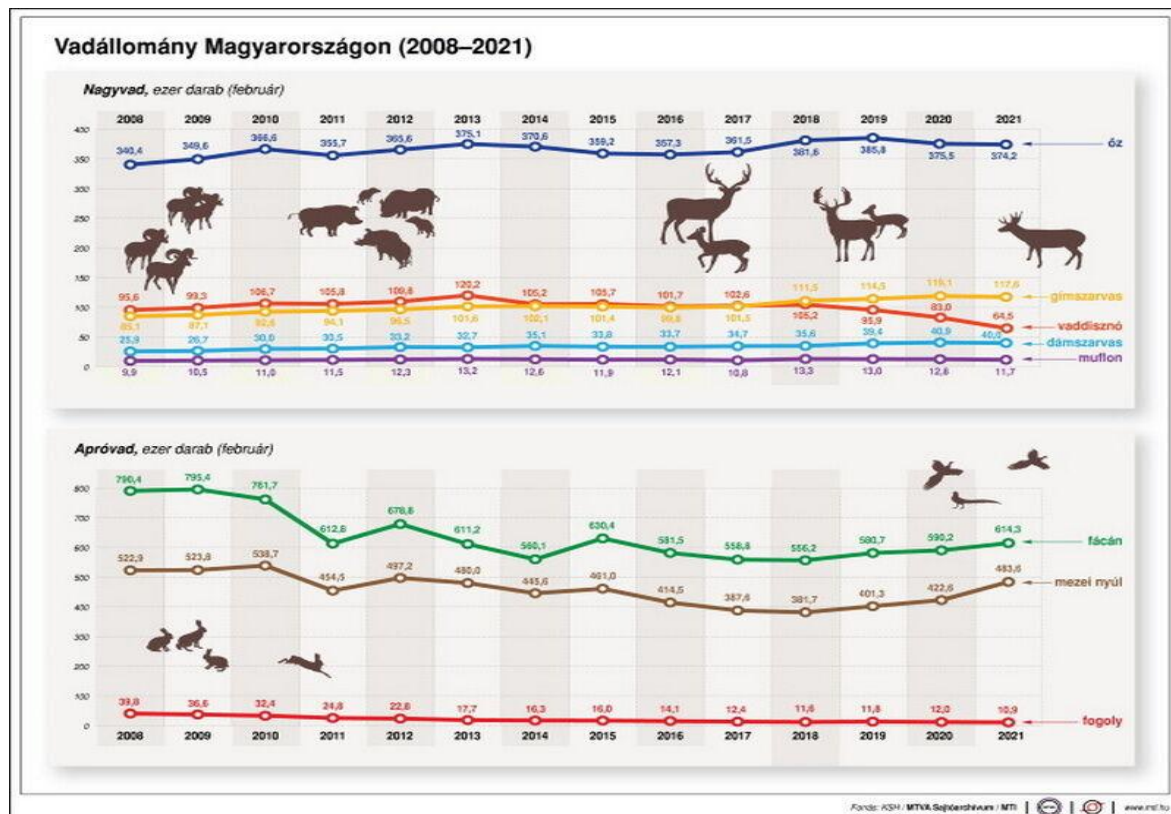

A vadászati turizmus – jellemzően 150–200 vendég részvételével évente – a helyi szálláshelyek, éttermek, fuvarosok, kézműves termék-előállítók és agrárvállalkozások számára állandó keresletet teremt. A beérkező vendégek között egyre nagyobb arányban találhatók külföldi vadászok (német, osztrák, olasz), akik átlagosan 2–3 napot töltenek a térségben, és fejenként 1,2–1,5 millió forint költséget hagynak helyben. Ezzel a vadászati turizmus a Cserhát vidék egyik legnagyobb közvetett bevételtermelő ágazatává vált. A társaság tehát nem pusztán vadászati szervezet, hanem térségfejlesztési faktor is: az általa kezelt erdő- és mezőgazdasági területek fenntartható hasznosítása, a tájképi értékek megőrzése és a helyi termékek integrálása révén vidékpolitikai szempontból is modellértékű működést folytat. A vadászati tevékenység a helyi ökoszisztéma-gazdálkodás részeként olyan gazdasági formát testesít meg, amely a természeti erőforrásokat értékteremtő, nem pedig kizsákmányoló módon használja.

6.1. A vadászati turizmus regionális gazdasági szerepe és piaci pozíciója

10. ábra: Vadállomány Magyarországon

(Forrás: <https://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/egyre-nagyobb-a-kulombseg-a-hazai-vadallomany-osszeteteleben-nagyvad-aprovad-arany>)

A vadászati turizmus Nógrád megye egyik rejtett gazdasági erőforrása, amely különösen a Kőbérc Vt. működési körzetében rendelkezik növekedési potenciállal. A térség erdei és dombvidéki karaktere, a csendes, nyugalmas tájképi adottságai ideális feltételeket biztosítanak a magas színvonalú, élményalapú vadászat számára. A Kőbérc Vadásztársaság a hazai és nemzetközi piacokon is stabil pozícióval bír. A gímszarvas trófeadíjai (590–7 800 € között) a szomszédos társaságok árszínvonalánál mérsékelten alacsonyabb, de a szolgáltatási színvonal – a trófeabírálat, kísérés, vendégház-használat és trófeakezelés minősége – magasabb kategóriát képvisel. Ezáltal a Kőbérc Vt. nem a tömeg-, hanem a minőségi vadászati turizmus szegmensében helyezkedik el, amely nagyobb költségi hajlandóságot és hosszabb távú vendégkapcsolatokat eredményez.

A társaság gazdasági modellje komplex értékláncrea épül:

- a vadászati bevétel (trófeadíj, kíséresi díj, bérvadászat),
- a kapcsolódó szolgáltatások (szállás, gasztronómia, feldolgozás),
- valamint a helyi termékek értékesítése együttesen alkotják a térség fenntartható turisztikai gazdaságának gerincét.

A Kőbérc Vt. által alkalmazott ár–érték arány és természetközeli élménykínálat különösen kedvező a nyugat-európai piac számára, mivel a vendégek a „klasszikus magyar bógés” élményét keresik – ezt a társaság autentikus, csendes, nem zsúfolt környezetben tudja biztosítani. A térség gazdasági diverzifikációja szempontjából a vadászati turizmus kiemelt fontosságú: a mezőgazdaság és erdészet mellett egy harmadik, stabil bevételi pillért jelent. A vadászati idény szezonális bevételei kiegyensúlyozzák a térség éves gazdasági ciklusait, ezáltal csökkentik a jövedelmi ingadozást és a szezonális munkanélküliséget. A Nógrád–Cserhát térség területfejlesztési koncepciója (megyei TOP+ stratégia, 2023–2027) szerint a természet- és kulturális turizmus integrálása a legfontosabb cél. Ebben a Kőbérc Vadásztársaság kulcsszereplő: a vadászati tevékenység ugyanis nemcsak önálló ágazat, hanem a térségi gazdasági ökoszisztéma koordináló eleme, amely összekapcsolja a természetvédelem, agrárgazdaság és turizmus szereplőit.

6.2. Regionális gazdasági kapcsolatok és térségi integráció

A Kőbérc Vt. a környező vadásztársaságokkal – Szécsényi, Diósjenői, Romhányi és Nógrádi Erdészet – szoros szakmai együttműködésben működik, ami regionális gazdasági hálózatot eredményez. Ez a térségi szintű koordináció a vadászati kínálat összehangolását, az árverseny mérséklését és a turisztikai diverzifikáció erősítését szolgálja. A társaság tevékenysége illeszkedik a megyei vidékfejlesztési és LEADER programok céljaihoz is, amelyek a természetes erőforrásokra épülő helyi gazdaságfejlesztést támogatják. A vadászati turizmus ebben a keretrendszerben híd szerepet tölt be a hagyományos ágazatok és az új típusú, szolgáltatásalapú gazdaság között. A térségi gazdasági hatás multiplikatív: egy 1 € vadászati bevétel átlagosan 1,8–2,0 € további fogyasztást generál a térségben (szállás, gasztronómia, kézműves termék, üzemanyag stb.) a European Federation for Hunting and Conservation (FACE) legújabb nemzetközi elemzése alapján. E gazdasági láncolat révén a vadászból származó bevételek helyben maradnak, és a helyi közösségek erőforrásait erősítik, nem pedig elszivárognak a térségen kívülre. Ez a fenntartható területfejlesztés egyik alapelve, amely a Kőbérc Vt. működésében konkrétan megvalósul.

6.3. Természeti értékek és ökoturisztikai potenciál

A Kőbérc Vt. működési területe kiemelt ökológiai jelentőségű, és az ökoturizmus számára is komoly potenciált rejt. A tavaszi hérics populációi, a gyurgyalag löszfalas költőhelyei, valamint a Mailáth-kastély védett parkja egyaránt értékes turisztikai célpontok. A vadászterület mozaikos, erdő-rét-szántó váltakozású szerkezete ideális terepe természetfotósoknak és madármegfigyelőknek. Az ilyen típusú ökoturisztikai fejlesztések – tanösvények, kilátópontok, tematikus természetjáró útvonalak nem csupán kiegészítik a vadászati tevékenységet, hanem annak társadalmi elfogadottságát is növelik, hiszen a vadászat így a természetvédelem partnerévé válik. A természetes élőhelyek fenntartása (vadföldek, dagonyák, vadvizek) nemcsak a vadgazdálkodás szakmai alapja, hanem tájgazdálkodási szempontból is értéknövelő tényező. A társaság ezen tevékenységei közvetetten hozzájárulnak a biodiverzitás megőrzéséhez, ami a nemzeti és uniós vidékfejlesztési programok egyik kulcsmutatója.

6.4. Agrár- és élelmiszergazdasági kapcsolódások

A térség agrárstruktúrája kisüzemi, családi gazdaságokra épül, amelyek szervesen kapcsolódnak a vadászati turizmushoz. valamint a kecske- és juhtenyésztés a helyi gasztronómia alapját adják, és közvetlenül beépíthetők a vadászati turizmus kínálatába („Palóc ízek és vadételek” programcsomag). A helyi termékek értékesítése nemcsak gazdasági, hanem identitás erősítő szerepet is betölt, hiszen a vendégek autentikus, helyhez kötött élményt kapnak. A vadásztársaság a jövőben agrárturisztikai partnerségeket is kiépíthet, amelyek révén a helyi termelők és gazdák közvetlenül részesülhetnek a turizmusból származó haszonból. Ez a modell a vidékfejlesztés integrált megközelítését testesíti meg, amely a vadgazdálkodást, agrárgazdaságot és turizmust közös fejlesztési tengelybe állítja.

6.5. Kulturális örökség és épített környezet

A Kőbérc Vt. működési területének kulturális öröksége szorosan összefonódik a palóc identitással. A 1747-ben épült római katolikus templom, a 19. századi homokkő keresztek, a Torkos család síremléke, valamint a Mailáth-kastély mind a térség történelmi és kulturális mélységét jelzik. A palóc népviselet, a népművészeti tárgygyűjtemény és Dr. Zólyomi József Csitár története című munkája a vadászturizmus kulturális kiegészítő elemei lehetnek, amelyek hozzájárulnak a térség identitásának erősítéséhez és a turisztikai kínálat gazdagításához.

6.6. A Palóc Lovaspark és a komplex vidéki turizmus

A Palóc Lovaspark (Nógrádgyárdony) integrált módon kapcsolódik a vadászati és ökoturisztikai kínálathoz.

11. ábra: Esküvőre berendezett terem a Palóc lovasparkban
(Forrás: <https://paloclovaspark.hu/galeria/#rendezv%C3%A9nyek>)

A lovas programok, fogathajtások, családi rendezvények és természetfotós túrák lehetőséget adnak arra, hogy a térség turisztikai portfóliója komplex élményláncot alkosson: vadászat – természet – gasztronómia – lovasturizmus – kultúra. Ez az integráció biztosíthatja a térség hosszú távú, fenntartható turisztikai fejlődését, amely már nem csupán a vadászatra épül, hanem a vidéki élet egész értékrendszerét közvetíti.

5. Következtetések és javaslatok

A Kőbérc Vadásztársaság tevékenysége a Nógrád–Cserhát térségben jól példázza a fenntartható vadgazdálkodás, a térségfejlesztés és a vidéki gazdaságfejlesztés szoros összefonódását. A 2015–2024 közötti időszak adatainak elemzése alapján megállapítható, hogy a társaság tudatos, hosszú távú szakmai szemlélettel vezérelt vadgazdálkodást folytat, amely egyszerre szolgálja az ökológiai egyensúly megőrzését, a vadászati turizmus fejlesztését és a helyi gazdaság élénkítését.

A gímszarvas-gazdálkodás minőségi mutatói (átlagos trófeatómeg, érmes arány, korosztályi szerkezet) alapján a Kőbérc Vt. országos szinten is kiemelkedő eredményeket ért el. Az OVA adatok szerint a bikák átlagos trófeatómege 5,72 kg, az érmes arány 31%, ami az országos átlagot meghaladó minőségi szintet jelez. A populáció korosztályi struktúrája kiegyensúlyozott, az éves kilövési arány 40–60 példány között alakult, ezzel biztosítva a fenntartható utánpótlást és genetikai sokféleséget. A társaság gazdálkodása tehát nem mennyiségi, hanem minőségi alapokon nyugszik. A tudatos szelekció és a bögési időszakra koncentrált trófeavadászat a térség hírnevéhez is hozzájárul, miközben a nőivarú állomány arányos hasznosítása biztosítja az állomány-egyensúly fenntartását.

A vizsgált időszak másik lényeges tapasztalata, hogy a vadászati tevékenység regionális gazdasági jelentősége messze túlmutat a közvetlen vadgazdálkodási bevételeken. A Kőbérc Vt. éves működése becslések szerint 50–55 millió forint értékű gazdasági aktivitást generál, amelynek mintegy 40%-a közvetlen vadászati tevékenységből, 60%-a pedig közvetett hatásokból (szállítás, vendéglátás, kézműves termékek, fuvarozás, szolgáltatások) származik.

Ezzel a társaság a térség egyik legjelentősebb vidékgazdasági szereplőjévé vált, amely hozzájárul a helyi munkaerő megtartásához, a vállalkozások bevételeinek növeléséhez és a népességmegtartó képesség javításához. A térség természeti és kulturális öröksége – tavaszi hérics, gyurgyalag-élőhely, a Mailáth-kastély parkja, valamint a Palóc népművészet és gasztronómia – egyedülálló alapot teremt a komplex vadászati és ökoturisztikai modell kialakításához. A vadászat, a természetjárás, a helyi termékek és a kulturális programok egymást erősítő integrációja révén a Kőbérc Vt. nemcsak gazdasági, hanem identitásformáló és közösségépítő szerepet is betölt a térségben.

Főbb következtetések:

A kutatás célja annak feltárása volt, hogy a Kőbérc Vadásztársaság működése milyen mértékben járul hozzá a Nógrád–Cserhát térség gazdasági, társadalmi és ökológiai fejlődéséhez, valamint hogyan illeszthető a fenntartható vidékfejlesztés és turizmus átfogó célrendszerébe.

A kutatás során megfogalmazott kérdések és hipotézisek egyaránt arra irányultak, hogy feltárják a vadászati turizmus szerepét a helyi gazdaságban, a kulturális identitás megőrzésében, valamint a térségi versenyképesség erősítésében.

A kutatási eredmények alapján megállapítható, hogy a Kőbérc Vadásztársaság tevékenysége jelentős gazdasági multiplikátor-hatással bír, amely közvetlenül és közvetve is erősíti a térség gazdasági életét (**K1**). A társaság éves bevételeinek döntő hányada helyben kerül felhasználásra, ami ösztönzi a helyi vállalkozásokat, szolgáltatókat és a vidéki foglalkoztatást. A vadászati turizmushoz kapcsolódó tevékenységek – mint a szállásadás, vendéglátás, közlekedés, kézműves termékek előállítása – mind multiplikatív hatást fejtenek ki, hiszen egyetlen vadászvendég költsége további keresletet generál más helyi ágazatokban, további fogyasztást idéz elő a térségben, ami a helyi gazdasági önállóság és a fenntartható fejlődés egyik alapja.

A vizsgálat feltárta továbbá, hogy a vadászati turizmus nem elszigetelt tevékenység, hanem a térségi turisztikai kínálat integrált, identitáserősítő eleme (**K2**). A Kőbérc Vadásztársaság szoros kapcsolatban áll a környező turisztikai szolgáltatókkal, például a Palóc Lovasparkkal, a Főnix Kastélyhotellel, valamint a csitári, nógrádgárdonyi, ilinyi és marcali vendégházakkal. E partnerségek révén a vadászat nemcsak gazdasági, hanem kulturális értéként is megjelenik. A vendégvadászat során a látogatók megismerik a palóc gasztronómiát, a népi kézművességet és a helyi hagyományokat, ami hozzájárul a kulturális örökség megőrzéséhez és újra értelmezéséhez. A vadászati turizmus így a térség arculatának fontos részévé vált, amely a természetközeli, autentikus élményekre épít.

A fenntarthatósági szempontokat vizsgálva megállapítható, hogy a Kőbérc Vadásztársaság működése a gazdasági, ökológiai és társadalmi célokat tudatosan ötvözi, ezzel a térség egyik mintaszerű fejlesztési modelljét képviseli (**K3**). A társaság kiemelt figyelmet fordít az élőhelyek megőrzésére, a vadföldek ökológiai szemléletű kezelésére, valamint a vadállomány genetikai minőségének fenntartására. Emellett aktív szerepet vállal a környezeti nevelésben, a természetvédelmi programokban és az ökoturisztikai kezdeményezésekben is, ami elősegíti a hosszú távú térségi versenyképességet.

Ezek az eredmények a kutatás során megfogalmazott hipotéziseket is megerősítették.

A **H1** hipotézis, miszerint a Kőbérc Vadásztársaság tevékenysége közvetlenül és közvetve is jelentős gazdasági multiplikátor-hatást fejt ki, beigazolódott, hiszen a vadászati bevételek helyben maradnak, és számos kapcsolódó ágazatot erősítenek.

A **H2** hipotézis, amely szerint a vadászati turizmus a térségi turizmus integrált, kulturális értéket hordozó eleme, szintén igazolást nyert, mivel a vadászati rendezvények és partnerségek erősítik a palóc identitást, a hagyományos vendéglátást és a turisztikai kínálat sokszínűségét.

Végül a **H3** hipotézis is alátámasztást nyert: a fenntartható vadászati modell – amely az ökológiai, gazdasági és közösségi szemléletet egységben kezeli – valóban mintaszerű fejlesztési irányt jelenthet a Nógrád–Cserhát térség számára, és hosszú távon is erősítheti a vidéki térségek versenyképességét.

Összességében a Kőbérc Vadásztársaság működése túlmutat a hagyományos vadgazdálkodás keretein, és komplex fejlesztési eszközként szolgál, amely egyszerre teremt gazdasági értéket, közösségi stabilitást és kulturális folytonosságot.

Javaslatok a jövőbeli fejlesztésekhez

1. Minőségorientált vadgazdálkodás fenntartása és továbbfejlesztése

- Az éves kilövési arányok és korosztályi struktúrák további optimalizálása (6–10 éves bikák előtérbe helyezése).
- Digitális trófeanyilvántartási rendszer és éves minőségi monitoring bevezetése.
- Trófeakiállítások, szakmai napok szervezése a vadászati kultúra erősítésére.

2. Regionális vadászati turizmus erősítése

- Közös marketing a szomszédos vadásztársaságokkal („Nógrádi Vadászút” koncepció).
- Nemzetközi promóció célzottan a német, osztrák, cseh és olasz piacokon.
- Helyi termékeket, palóc gasztronómiát és kézműves kultúrát integráló turisztikai csomagok fejlesztése.

3. Vidékfejlesztési integráció

- Vadászati és agrárgazdasági szinergiák erősítése (vadfeldolgozás, helyi termék előállítás).
- Természetvédelmi és ökoturisztikai partnerségek kialakítása a Palóc Lovaspark, a Főnix Kastélyhotel és a helyi önkormányzatok között.

- Fiatal gazdák és helyi vállalkozók bevonása a turisztikai és szolgáltatási láncba.

4. Természeti értékek és környezeti fenntarthatóság

- Az élőhelyek megőrzése és a vadföldek ökológiai szempontú kezelése.
- Madármegfigyelő tanösvények, természetismereti túraútvonalak kialakítása.
- Natura 2000 és tájegységi élőhelyvédelmi szempontok fokozott integrálása a vadgazdálkodásba.

5. Térségi gazdaságfejlesztési stratégia támogatása

- A vadászati bevételek részbeni visszaforgatása térségi fejlesztésekbe (utak, pihenőhelyek, vadmegfigyelő tornyok).
- A vadászat kulturális és közösségi értékeinek erősítése oktatási programokon, helyi eseményeken keresztül.
- A vadásztársaság, mint térségi fejlesztési partner szerepének megerősítése az önkormányzati és turisztikai stratégiákban.

6. Összefoglalás

A jelen dolgozat célja annak átfogó bemutatása volt, hogy a Kőbérc Vadásztársaság működése miként járul hozzá a Nógrád–Cserhát térség gazdasági, társadalmi és környezeti fejlődéséhez, valamint a vadászati turizmus fenntartható formáinak kialakításához. A kutatás középpontjában a vadászati tevékenység gazdasági hatásai, a térségi multiplikátor szerep, a természeti és kulturális értékek megőrzése, továbbá a vidéki közösségek és a helyi gazdaság összefonódása állt. Az elemzés során kiderült, hogy a vadászat és a vadászati turizmus nem elszigetelt, hanem integrált gazdasági és ökológiai rendszer, amelyben a vadállomány kezelése, a természetvédelem, a mezőgazdasági tevékenység és a helyi szolgáltatások egymást erősítik. A Kőbérc Vadásztársaság példája jól szemlélteti, hogy egy tudatos, hosszú távú stratégián alapuló vadgazdálkodás nemcsak ökológiai egyensúlyt teremt, hanem gazdasági stabilitást és társadalmi értéket is közvetít.

A vizsgált időszak (2015–2024) adatai alapján a társaság gazdálkodása kiegyensúlyozott, a gímszarvas-állomány hasznosítása fenntartható, a trófeaminőség pedig az országos átlag felett alakul. A trófeabírálati adatok és az Országos Vadgazdálkodási Adattár (OVA) statisztikái egyaránt igazolják, hogy a Kőbérc Vt. a minőségi szelekciót és a természetes korosztályi struktúra fenntartását helyezi előtérbe. Ennek eredményeként a térség vadállománya egészséges, genetikai szempontból értékes, és hosszú távon is biztosítja a vadászati turizmus jövedelmezőségét. A társaság tevékenysége nem csupán a vadászatot jelenti szűk értelemben, hanem komplex térségi fejlesztő hatással bír. A helyi gazdaság szempontjából a vadászati turizmus multiplikátorhatása kiemelkedő: a vendégvadászok által generált kereslet – a szálláshelyek, éttermek, fuvarozók, kézműves termelők és szolgáltatók bevonásával – évente 50–55 millió forintnyi regionális gazdasági aktivitást eredményez.

E bevételek egy része közvetlenül visszaforgatódik a térségbe, hozzájárulva a helyi vállalkozások megerősödéséhez, a munkahelyteremtéshez és a vidéki életszínvonal stabilizálásához. A kutatás megerősítette, hogy a vadászati turizmus fejlesztése a Nógrád–Cserhát térségben szorosan összefügg a természet- és kulturális örökség fenntartásával. A térség természeti kincsei – például a tavaszi hérics, a gyurgyalag költőhelyek és a Mailáth-kastély parkjának védett faállománya – nem csupán ökológiai értéket képviselnek, hanem az ökoturisztikai fejlesztések alapját is képezhetik. A vadászati tevékenységhez kapcsolódó természetjárás, fotóvadászat és tanösvényprogramok új látogatói szegmenseket vonzhatnak, különösen a fiatalabb, környezettudatos korosztályok körében. A helyi gasztronómia és agrárgazdaság szintén integráns része a vadászati turizmusnak. A mézkülönlegességek, a

malomkalács, a kerekdombi kecskesajt, valamint a hagyományos juhtenyésztés és lótarás a helyi identitás részei, amelyek a vadászat mellé gasztrokulturális dimenziót adnak. A vadételek, palóc ízek és kézműves termékek bevonása a turisztikai kínálatba – például „Palóc vadászvacsora” vagy „Vadászreggeli” tematikus programok formájában – a helyi termékpályák erősítését szolgálja, és új jövedelmi forrást biztosít a lakosság számára.

A kutatás során megállapítható volt, hogy a vadászati turizmus hosszú távú fenntarthatósága csak akkor biztosítható, ha a gazdasági, társadalmi és környezeti szempontok egyensúlyban maradnak. Ehhez elengedhetetlen a társaság és a helyi önkormányzatok, erdőgazdálkodók, turisztikai szervezetek, valamint civil kezdeményezések együttműködése. A jövőbeli fejlesztések kulcsa az integrált térségfejlesztési szemlélet: a vadászatot nem önálló gazdasági ágazatként, hanem a vidéki életforma és a természetalapú gazdaság szerves részeként kell kezelni.

A Kőbérc Vadásztársaság példája egyértelműen bizonyítja, hogy a vadászati tevékenység megfelelő szakmai irányítás és társadalmi elfogadottság mellett a vidékfejlesztés motorjává válhat. A társaság tevékenysége elősegíti a helyi közösségek megtartóerejét, erősíti a térségi identitást, és hozzájárul a táji értékek megőrzéséhez. Összességében a kutatás eredményei alapján megfogalmazható, hogy a vadászati turizmus a Nógrád–Cserhát térségben nem csupán gazdasági tevékenység, hanem stratégiai fejlesztési eszköz, amely a természetvédelem, a kulturális örökség és a helyi gazdaság közös metszetében helyezkedik el. A jövőben a digitalizáció, a fenntartható marketing, valamint a regionális partnerségek (például a Palóc Lovaspark és a Főnix Kastélyszanatórium bevonásával) tovább erősíthetik a térség versenyképességét.

7.Köszönetnyilvánítás

Először is szeretném köszönetemet kifejezni Dr. Herczeg Béla konzulensemnek, aki a dolgozat tervezése, megírása és finomítása során szakmai tapasztalatával, útmutatásával és rendkívüli elkötelezettségével segítette munkámat. Köszönöm, hogy minden szakmai kihívásnál rendelkezésemre állt, értékes tanácsokkal élt, és segített világosabbá tenni a kutatás céljait, módszereit és eredményeit. Az ő tudásának, kritikus gondolkodásának és támogató hozzáállásának köszönhető, hogy a dolgozat egy átgondolt és koherens szakmai műként jelenhetett meg.

Továbbá hálás vagyok Dr. Koncz Gábor szakfelelősnek, aki a témaválasztás, a forrásfeltárás és a tudományos szöveg strukturálásának minden lépésében támogatott. Köszönettel tartozom a részletes észrevételeiért, gyors reakcióiért és a folyamatos visszajelzéseieiért, amelyek jelentősen hozzájárultak a dolgozat szakmai színvonalának emeléséhez. Az ő segítségével sikerült a dolgozatban bemutatott gondolatokat mind formailag, mind tartalmilag megerősíteni.

8. Irodalomjegyzék

1. Barta, T. (2018). Vadászatszervezés és vadászati turizmus. Szegedi Tudományegyetem. EFOP-3.4.3-16-2016-00014.
2. Boda, A. (2012). Tények és tévhit a vadásatról. Vadászélmény, 50–54.
3. Borzsák, B. (1981). A hivatásos vadász kézikönyve. Mezőgazdasági Kiadó.
4. Csekő, S. (2003). Számok a vadászati turizmusról. Vadászlap, 7. sz.
5. Csányi, S. (szerk.). (2007). Országos Vadgazdálkodási Adattár. Szent István Egyetem, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő.
6. Csépanyi, P. (2011). Vadgazdálkodás és természetvédelem kapcsolata és lakossági megítélése a Pilisi Parkerdő Zrt. területén.
7. Fábrián, Gy. (2006). A vadászturizmus vidékfejlesztési szerepe. Gazdálkodás, 50(5), 48–54.
8. Faragó, S. (2000). A vadgazdálkodás és a természetvédelem kapcsolatrendszere Magyarországon.
9. Feiszt, O. (2007). A vadászati turizmus jelentősége a magyar vadgazdálkodásban. Lévai Nemzetközi Konferencia Előadás, március 24.
10. Gereczi, T. (2004). A magyarországi vadászati turizmus az Európai Unió küszöbén. Vadászvadászat. NYME, Erdővagyon-gazdálkodási Intézet.
11. Godó, N. (1997, 2002). A vadgazdálkodás területi különbségei Magyarországon I–II. Pécs.
12. GOMBOS, Z., & Herényi, B. (2012). Vadhúsvizsgálat és minősítés. Országos Magyar Vadászkamara.
13. Heltay, I. (2016). Vadásziskola (pp. 197–198). Dénes Natúr Műhely.
14. Hoffmann, I.-né, & Molnár, L. (1986). Marketing. Tankönyvkiadó.
15. Kleiniger, T. (1997). Földrajz. Piliscsaba: Konsept-H Kiadó.
16. Kocsondi, J., & Tóth, É. (2004). Ökoturizmus – Vadászturizmus. HEFOP 3.3.1. Pannon Egyetem, Georgikon Kar.
17. Kóhalmy, T., & Márkus, L. (1996). Vadászati ökonómia. Soproni Egyetem.
18. Kóhalmy, T. (1990). A vadászterület berendezései. Venatus Kiskönyvtár.
19. Kóhalmy, T. (1994). Vadászati enciklopédia. Mezőgazda Kiadó.
20. Magda, R., & Marselek, S. (2010). Vidékgazdaságtan I. – A vidékfejlesztés gazdasága. Gyöngyös: Főiskolai jegyzet.

21. Magyar, Z. (2016). A vadászati turizmus trendjei Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. LIMES – II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola.
22. Majtényi, Gy., et al. (2009). Vadászat Magyarországon. Rubicon, 7–8.
23. Malhotra, N. K. (2009). Marketingkutatás (2. kiadás). Akadémiai Kiadó.
24. Mészáros, K. (2003). Vadászati ökonómia. Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron.
25. Michalkó, G. (2005). A turisztikai millió földrajzi értelmezése. Tér és Társadalom, 19(1), 43–63.
26. Mitchell-Jones, A. J., et al. (1999). The Atlas of European Mammals. Academic Press.
27. Nagy, M. (2008). A gímszarvas-gazdálkodás statisztikai vizsgálata a Dél-Dunántúli régióban [PhD-értekezés]. Kaposvár.
28. Nyugat-Cserhát Vadásztársaság. (2018). Vadgazdálkodási üzemterv. Herencsény.
29. Országos Magyar Vadász Kamara (2020). Alapszabály. <https://www.omvk.hu/>
30. Péczely, Gy. (1998). Éghajlattan. Nemzeti Tankönyvkiadó.
31. Ristić, Z., Sajko, G., Simat, K., & Matejević, M. (2013). Comparative Review of Hunting Tourism in the Czech Republic and Hungary. Researches Reviews of the Department of Geography, Tourism and Hotel Management, 42, 205–220.
32. Sárkány, P., & Vallus, P. (1971). A vadászat kézikönyve. Mezőgazdasági Kiadó.
33. Sasbérc Vadásztársaság. (2018). Vadgazdálkodási üzemterv. Herencsény.
34. Stark, M., & Mészáros, K. (1998). A marketing erdészeti sajátosságai. In Piacépítés '98 – EU csatlakozás (pp. 67–80). Gödöllői Agrártudományi Egyetem.
35. Székelyi, M., & Barna, I. (2008). Túlélőkészlet az SPSS-hez. Typotex Kiadó.
36. Szivák, P. (2022). A magyar vadászati turizmus gazdasági és társadalmi szerepe. Országos Magyar Vadász Kamara.
37. Tóth, L. (2020). Vadászati jog.
38. Vajdics, J. (2003). Vadászturizmus a Dunántúlon. Budapest.
39. Wachtler, I. (2000). Falusi turizmus Heves megyében. Gazdálkodás, 43(2), 38–44.
40. Wallendums, P. (2012). Merre tovább, vadászturizmus?

9. Táblázatok és ábrák jegyzéke

1. ábra – A vadászatról alkotott kép	4. oldal
2. ábra – Szalonka terítéken	7. oldal
3. ábra – Nyestkutya terítéken	11. oldal
4. ábra – Kőbérc VT térképe	19. oldal
5. ábra – Területi adottságok	24. oldal
6. ábra – Terítékfotó vendégvadászokkal (2025)	27. oldal
7. ábra – Bevételek alakulása 2023 hasznosítási formák szerint	29. oldal
8. ábra – Kőbérc VT SWOT-analízise	32. oldal
9. ábra – 2024 Hölgy vendégvadász	34. oldal
10. ábra – Vadállomány Magyarországon	35. oldal
11. ábra – Esküvőre berendezett terem a Palóc Lovasparkban	39. oldal

10.Mellékletek

Mély interjúk során feltett kérdések:

1. Hogyan látja a vadászati turizmus jelenlegi szerepét a térség gazdasági és társadalmi életében?
2. Milyen konkrét hatást gyakorol a vendégvadászat a helyi vállalkozásokra és szolgáltatásokra (pl. szálláshelyek, vendéglátás, kézműves termékek)?
3. Véleménye szerint milyen arányban térnek vissza a külföldi és hazai vendégvadászok a térségbe, és mi motiválja őket leginkább?
4. Hogyan befolyásolja a vadászati turizmus a térség lakosságának hozzáállását a vadgazdálkodáshoz és a természetvédelemhez?
5. A vadásztársaság milyen intézkedéseket tesz a fenntartható vadgazdálkodás és a természetes élőhelyek megőrzése érdekében?
6. Milyen együttműködések alakultak ki a vadásztársaság, az önkormányzat és a helyi turisztikai szolgáltatók között?
7. Mennyire érzékelhető, hogy a vadászati turizmus hozzájárul a település népességmegtartó erejéhez és gazdasági stabilitásához?
8. Ön szerint milyen szerepe van a vadászati hagyományoknak és kulturális elemeknek a turisztikai vonzerő növelésében?
9. Hogyan változott az utóbbi években a vendégvadászati kereslet (pl. külföldi–belföldi arány, vadfajok iránti érdeklődés)?
10. Milyen hatással volt a COVID–19 járvány a vadászati turizmusra és a vadásztársaság működésére?
11. Milyen fejlesztésekre lenne szükség ahhoz, hogy a vadászati turizmus még inkább hozzájáruljon a térség gazdasági fejlődéséhez?
12. Hogyan értékeli a térség turisztikai infrastruktúráját (szálláshelyek, megközelíthetőség, kommunikáció, marketing) a vendégvadászat szempontjából?
13. Véleménye szerint a vadászati turizmus mennyiben segíti a helyi közösségek identitásának, hagyományainak megőrzését?
14. Milyen kihívásokkal kell szembenézni a jövőben a vadászati turizmus terén (pl. jogszabályi környezet, verseny, természeti változások)?
15. Ön szerint milyen irányban kellene továbbfejleszteni a vadászati turizmust, hogy az egyszerre szolgálja a gazdasági, ökológiai és társadalmi érdekeket?

A kutatásban részt vevők listája:

- Bódi Róbert
- Csábi Balázs
- Csizek Róbert
- Dovicsin Balázs
- Dovicsin Ottó
- Fülöp Edina
- Gál Andor
- Major Tamás
- Monoki Csaba
- Nagy Balázs
- Sági Arnold
- Zám Zalán

OVA Adattáblák:

VGE kód	Év	Gímszarvas lelövés (példány)				Összesen
		Bika	Tehén	Ünő	Borjú	
552510	2015	15	23	-	25	63
552510	2016	20	21	-	20	61
552550	2017	19	21	-	21	61
552550	2018	22	24	-	24	70
552550	2019	25	29	-	19	73
552550	2020	20	26	-	26	72
552550	2021	17	28	23	32	100
552550	2022	29	20	18	20	87
552550	2023	27	32	16	39	114

VGE kód	VGE név	Év	Terület (ha)	Becsült állomány (egyed)			
				Gímszarvas			Összesen
				Bika	Tehén, ünő	Borjú	
552510	Köbérc Vadásztársaság	2015	4224,0	40	42	40	122
552510	Köbérc Vadásztársaság	2016	4224,0	40	42	38	120
552550	Köbérc Vadásztársaság	2017	4148,6	40	42	38	120
552550	Köbérc Vadásztársaság	2018	4148,6	42	43	40	125
552550	Köbérc Vadásztársaság	2019	4148,6	45	47	42	134
552550	Köbérc Vadásztársaság	2020	4148,6	48	50	48	146
552550	Köbérc Vadásztársaság	2021	4148,6	48	45	45	138
552550	Köbérc Vadásztársaság	2022	4148,6	48	45	45	138
552550	Köbérc Vadásztársaság	2023	4148,6	65	60	60	185
552550	Köbérc Vadásztársaság	2024	4148,6	65	55	50	170

Gímszarvas trófeabírálati adatok

Év	VGE kód	Elejtés ideje	Szárhossz (cm)		24 órás trófeatömeg (kg)	CIC pont	CIC érem	Becsült kor (év)
			Jobb	Bal				
2015	552510	2015.09.15	83,5	83,0	4,37			6
2015	552510	2015.09.17	101,5	102,0	6,13	176,46	B	7
2015	552510	2015.09.18	71,5	77,0	3,60			4
2015	552510	2015.09.19	102,5	100,5	8,73	199,99	E	10
2015	552510	2015.09.20	79,0	81,0	3,64			4
2015	552510	2015.09.22	89,0	85,5	8,11	188,10	B	7
2015	552510	2015.09.24	61,0	59,0	3,48			4
2015	552510	2015.09.24	77,0	76,0	4,76			4
2015	552510	2015.09.25	92,5	92,5	5,47			8
2015	552510	2015.09.25	79,5	76,0	5,25			4
2015	552510	2015.10.01	78,0	76,0	3,82			4
2015	552510	2015.10.02	79,5	83,0	4,66			6
2015	552510	2015.10.15	67,5	65,0	3,38			4
2015	552510	2015.10.23	40,0	40,0	1,20			2
2015	552510	2016.01.31	59,5	58,5	2,11			3
2016	552510	2016.09.10	103,5	103,0	8,25	198,79	E	11
2016	552510	2016.09.18	93,5	86,0	6,59	171,46	B	6
2016	552510	2016.09.18	102,0	106,5	9,24	193,36	E	10
2016	552510	2016.09.19	80,5	81,5	6,19	170,96	B	5
2016	552510	2016.09.19	75,5	74,5	3,77			4
2016	552510	2016.09.19	37,0	28,5	2,88			6
2016	552510	2016.09.19	72,5	72,0	3,23			4
2016	552510	2016.09.19	78,0	79,0	5,14			5
2016	552510	2016.09.20	76,0	75,0	4,64			4
2016	552510	2016.09.20	83,5	78,0	5,01			5
2016	552510	2016.09.22	77,0	80,5	3,76			4
2016	552510	2016.09.23	91,0	92,0	6,51	181,31	B	7
2016	552510	2016.09.23	104,5	100,0	9,25	197,81	E	12
2016	552510	2016.09.24	85,5	85,0	5,13			5
2016	552510	2016.09.26	65,5	69,5	3,35			4
2016	552510	2016.09.27	94,5	92,0	5,52	176,46	B	6
2016	552510	2016.09.27	82,0	80,5	4,98			5
2016	552510	2016.10.19	57,0	54,5	2,43			3
2016	552510	2017.01.09	52,5	58,0	1,98			3
2016	552510	2017.01.28	38,0	37,0	1,09			3

2017	552550	2017.09.12	92,0	91,5	5,32	156,97		7
2017	552550	2017.09.12	87,5	86,5	4,48			5
2017	552550	2017.09.14	86,0	85,0	6,06	172,81	B	9
2017	552550	2017.09.14	78,0	77,0	3,69			4
2017	552550	2017.09.19	87,0	87,5	6,08	167,57		5
2017	552550	2017.09.20	65,0	68,0	3,02			3
2017	552550	2017.09.21	96,0	92,0	8,99	203,59	E	10
2017	552550	2017.09.24	81,0	80,5	6,03	173,63	B	5
2017	552550	2017.09.25	92,0	88,5	5,54	173,65	B	9
2017	552550	2017.09.26	13,5	67,0	2,14			4
2017	552550	2017.09.29	57,0	59,0	2,23			3
2017	552550	2017.10.04	92,5	95,0	7,31	183,84	B	7
2017	552550	2017.10.14	75,0	75,5	3,98			5
2017	552550	2017.10.17	25,0	26,0	0,88			2
2017	552550	2017.10.19	91,0	84,5	5,57	164,74		6
2017	552550	2017.11.02	60,5	63,5	2,23			3
2017	552550	2017.11.21	35,0	37,0	1,28			2
2017	552550	2017.11.24	91,0	90,0	6,87	174,01	B	7
2017	552550	2017.12.05	22,0	20,0	0,88			2
2017	552550	2018.01.31	75,0	60,5	3,41			4
2017	552550	2018.02.25	78,0	77,5	3,19			5
2018	552550	2018.09.03	90,0	89,5	4,56			5
2018	552550	2018.09.04	74,5	75,0	3,90			5
2018	552550	2018.09.15	88,0	90,0	4,82			5
2018	552550	2018.09.17	86,5	89,0	5,75	167,07		6
2018	552550	2018.09.17	102,0	101,5	7,16	170,81	B	7
2018	552550	2018.09.17	64,0	70,5	3,50	133,12		4
2018	552550	2018.09.18	77,5	80,0	4,35			5
2018	552550	2018.09.20	104,5	93,5	6,79	177,11	B	7
2018	552550	2018.09.20	85,0	88,0	7,50	187,56	B	7
2018	552550	2018.09.21	105,5	102,0	7,87	185,82	B	9
2018	552550	2018.09.22	117,0	117,5	7,01	184,79	B	10
2018	552550	2018.09.22	99,0	104,0	6,54	172,78	B	6
2018	552550	2018.09.27	96,0	96,0	6,91	177,46	B	9
2018	552550	2018.09.27	104,5	99,0	8,65	191,30	E	8
2018	552550	2018.09.29	90,0	91,0	8,09	184,74	B	8
2018	552550	2018.10.10	69,0	69,0	4,35			5
2018	552550	2018.10.15	65,0	64,0	2,28			3
2018	552550	2018.10.16	68,5	67,0	2,92			3
2018	552550	2018.10.24	100,0	96,0	8,07	187,59	B	9

2018	552550	2019.01.01	66,5	65,5	2,30				3
2018	552550	2019.01.05	96,5	94,5	6,77	179,10	B		10
2018	552550	2019.01.13	24,0	9,0	0,79				2
2019	552550	2019.09.02	87,0	89,5	6,91	183,39	B		12
2019	552550	2019.09.03	72,5	70,5	3,37				4
2019	552550	2019.09.10	100,5	105,0	6,32	175,32	B		6
2019	552550	2019.09.12	86,5	84,0	5,33	158,84			7
2019	552550	2019.09.13	72,0	68,5	3,68				5
2019	552550	2019.09.14	91,5	86,5	5,22				6
2019	552550	2019.09.15	81,0	80,0	3,47				7
2019	552550	2019.09.15	85,0	82,0	5,05				5
2019	552550	2019.09.19	67,5	71,0	2,94				4
2019	552550	2019.09.19	71,0	74,5	3,58				5
2019	552550	2019.09.19	106,0	95,5	7,31	187,30	B		8
2019	552550	2019.09.19	89,0	9,0	3,68				10
2019	552550	2019.09.19	96,0	90,0	6,64	172,63	B		7
2019	552550	2019.09.21	93,0	94,0	7,06	187,20	B		7
2019	552550	2019.09.22	83,0	90,5	8,27	193,12	E		9
2019	552550	2019.09.23	79,0	79,0	3,52				6
2019	552550	2019.09.24	73,0	71,0	3,31				5
2019	552550	2019.09.24	96,5	93,5	5,71	166,64			6
2019	552550	2019.09.24	84,0	81,0	4,35				9
2019	552550	2019.09.24	88,5	88,5	7,30	178,36	B		8
2019	552550	2019.09.26	95,5	90,5	5,49				9
2019	552550	2019.09.26	94,5	95,5	8,02	191,92	E		8
2019	552550	2019.10.05	74,0	73,0	5,23				8
2019	552550	2019.10.21	98,5	100,0	6,64	181,13	B		7
2019	552550	2019.10.22	29,5	71,5	2,76				5
2020	552550	2020.09.09	20,5	34,5	0,85				2
2020	552550	2020.09.15	95,5	94,0	8,27	185,13	B		11
2020	552550	2020.09.17	90,5	90,0	7,48	185,35	B		7
2020	552550	2020.09.18	92,5	84,5	6,38	180,87	B		8
2020	552550	2020.09.19	98,0	99,0	8,16	183,76	B		8
2020	552550	2020.09.21	89,0	82,0	6,22	168,55			7
2020	552550	2020.09.22	94,0	87,5	6,57	174,44	B		7
2020	552550	2020.09.22	98,0	102,0	9,14	202,64	E		11
2020	552550	2020.09.23	93,0	96,5	5,51	164,53			7
2020	552550	2020.09.23	91,0	93,0	7,11	178,48	B		8
2020	552550	2020.09.25	90,0	87,0	5,81				7
2020	552550	2020.09.25	92,0	89,0	4,13				5
2020	552550	2020.09.29	99,5	99,0	8,48	192,83	E		10
2020	552550	2020.10.09	87,0	85,0	6,60	172,78	B		7

2020	552550	2020.10.18	83,5	80,0	5,79	167,25		7
2020	552550	2020.10.19	61,0	57,0	2,63			3
2020	552550	2021.01.20	64,0	58,5	3,00			3
2020	552550	2021.01.26	88,0	91,5	5,47	162,05		5
2020	552550	2021.01.30	62,5	64,0	2,96			3
2020	552550	2021.01.31	75,5	77,0	5,06			5
2021	552550	2021.09.02	91,5	98,0	7,82	193,63	E	10
2021	552550	2021.09.06	14,0	86,0	3,26			5
2021	552550	2021.09.11	92,0	92,0	6,84	175,22	B	6
2021	552550	2021.09.12	83,5	86,5	5,28	171,59	B	6
2021	552550	2021.09.19	97,5	102,0	6,67	185,67	B	12
2021	552550	2021.09.19	92,0	88,0	7,48	183,38	B	11
2021	552550	2021.09.19	101,0	93,5	8,55	204,14	E	9
2021	552550	2021.09.20	100,5	102,0	6,85	176,74	B	10
2021	552550	2021.09.21	84,5	80,0	5,22	162,59		5
2021	552550	2021.09.23	90,0	91,5	6,40	163,63		8
2021	552550	2021.09.24	104,0	100,0	10,95	214,57	A	12
2021	552550	2021.09.25	99,5	97,5	8,02	179,18	B	7
2021	552550	2021.09.29	86,0	96,0	6,77	182,23	B	9
2021	552550	2021.09.29	82,0	86,0	5,39	161,01		6
2021	552550	2022.01.12	70,5	68,0	3,37			5
2021	552550	2022.01.14	57,0	57,0	1,98			3
2021	552550	2022.01.27	69,0	48,5	3,55			12
2022	552550	2022.09.06	83,0	87,5	4,95			7
2022	552550	2022.09.08	87,5	98,0	5,23	167,75		5
2022	552550	2022.09.09	68,0	64,5	2,55			3
2022	552550	2022.09.10	90,0	86,5	5,35	171,89	B	6
2022	552550	2022.09.11	87,0	96,5	8,17	192,41	E	8
2022	552550	2022.09.16	94,5	93,5	7,34	182,71	B	9
2022	552550	2022.09.16	104,5	104,0	7,71	190,33	E	10
2022	552550	2022.09.16	89,5	94,0	6,33	167,78		9
2022	552550	2022.09.16	96,5	95,0	4,64			6
2022	552550	2022.09.17	79,0	81,5	8,15	188,84	B	5
2022	552550	2022.09.17	98,5	98,0	7,61	187,25	B	7
2022	552550	2022.09.18	89,5	99,0	9,28	195,09	E	8
2022	552550	2022.09.18	102,5	98,0	8,75	191,04	E	8
2022	552550	2022.09.20	91,0	89,5	6,08	167,77		8
2022	552550	2022.09.21	97,0	90,5	6,73	178,69	B	9
2022	552550	2022.09.22	90,0	83,5	5,25			7
2022	552550	2022.09.22	81,0	78,5	3,74			5
2022	552550	2022.09.24	93,0	92,5	6,46	174,61	B	11
2022	552550	2022.09.25	110,0	109,0	6,73	184,08	B	11

2022	552550	2022.09.26	70,5	65,0	3,35			4
2022	552550	2022.10.01	71,0	70,5	2,75			5
2022	552550	2022.10.01	85,0	87,0	4,62			6
2022	552550	2022.10.03	86,5	82,5	4,95			6
2022	552550	2022.10.03	82,5	82,0	4,09			5
2022	552550	2022.10.15	79,0	77,0	4,17			5
2022	552550	2022.10.17	95,0	92,0	7,06	170,37	B	6
2022	552550	2022.10.18	64,0	63,0	2,75			3
2022	552550	2022.10.29	76,0	74,5	4,11			5
2022	552550	2023.01.31	55,5	55,5	1,83			3
2023	552550	2023.09.10	67,5	72,0	3,24			4
2023	552550	2023.09.15	93,5	94,0	5,56			11
2023	552550	2023.09.16	92,5	97,5	7,92	185,49	B	10
2023	552550	2023.09.17	50,0	36,5	2,03			3
2023	552550	2023.09.18	94,0	93,5	4,58			6
2023	552550	2023.09.21	96,5	93,0	10,72	215,17	A	11
2023	552550	2023.09.21	99,5	101,0	5,90	176,08	B	8
2023	552550	2023.09.21	91,0	96,0	6,40	177,56	B	6
2023	552550	2023.09.22	88,0	93,0	8,01	193,92	E	8
2023	552550	2023.09.22	79,5	83,0	6,00	160,99		5
2023	552550	2023.09.22	91,5	96,5	5,04			6
2023	552550	2023.09.23	106,0	102,0	7,51	191,40	E	11
2023	552550	2023.09.25	79,5	84,5	6,31	162,12		8
2023	552550	2023.09.25	84,0	81,0	4,62			5
2023	552550	2023.09.25	72,5	76,5	3,87			5
2023	552550	2023.10.01	98,5	93,0	5,75	172,54	B	10
2023	552550	2023.10.01	83,5	86,0	5,66	166,31		5
2023	552550	2023.10.03	58,5	59,0	1,96			3
2023	552550	2023.10.05	84,5	79,0	5,73	167,05		8
2023	552550	2023.10.06	88,5	85,5	4,98			7
2023	552550	2023.10.15	76,5	79,5	4,24			5
2023	552550	2023.12.30	76,0	74,0	3,34			4
2023	552550	2024.01.02	86,0	86,0	5,44	178,23	B	7
2023	552550	2024.01.03	57,0	54,5	2,05			3
2023	552550	2024.01.30	71,0	70,5	3,75			4
2023	552550	2024.01.30	6,0	17,5	0,73			2
2023	552550	2024.01.31	27,5	28,5	1,18			2
2023	552550	2024.01.31	72,5	76,0	3,44			3
2023	552550	2024.01.31	69,5	72,0	3,02			3

NYILATKOZAT

diplomadolgozat nyilvános hozzáféréseről és eredetiségéről

A hallgató neve: **Pekár Henriatta**
A Hallgató Neptun kódja: **MUY57G**
A dolgozat címe: **Vadászati turizmus és térségi gazdaságfejlesztés
összefüggései a Kőbérc Vadásztársaság működési területén**
A megjelenés éve: **2025**
A konzulens intézetének neve: **Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
Károly Róbert Campus, Gyöngyös**
A konzulens tanszékének a neve: **Vidék- és Területfejlesztési Tanszék**

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat **diplomadolgozat** egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem. Továbbá kijelentem, hogy a dolgozat elkészítése során alkalmazott mesterséges intelligencia-eszközök (pl. szöveggenerálás, nyelvi javítás, fordítás, adatelemzés) használata nem helyettesítette a saját kutatási és alkotói munkámat, azok alkalmazását a források között vagy a módszertani részben feltüntettem, és a szakmai-etikai elvárásoknak megfelelően jártam el.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlanul állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelté után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: _____ 2025 év _____ 10. _____ hó 24. nap

Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Pekár Henrietta (név) (hallgató Neptun azonosítója: **MUY-57G** konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: 2025. év október. hó 20. nap

belső konzulens

Hallgatók, doktoranduszok nyilatkozata mesterséges intelligencia (MI) alkalmazásáról

1. Általános adatok

Hallgató neve:	Pekár Henrietta
Neptun-kódja:	MUY57G
Képzési szint (a megfelelőt jelölje X-szel):	☐ BSc/BA ☒ MSc/MA ☐ Doktori (PhD) ☐ Egyéb: .....
Tantárgy neve/kódja*:	Záróvizsga
A munka címe:	Vadászati turizmus és térségi gazdaságfejlesztés összefüggései a Kőbérc Vadásztársaság működési területén

* doktori értekezés esetén nem kitöltendő

2. Nyilatkozat az MI használatáról

Alulírott, etikai felelősségem teljes tudatában az alábbi nyilatkozatot teszem:

(Kérjük, válasszon egyet az alábbi lehetőségek közül!)

A) Nem alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Amennyiben ezt jelölte, a további táblázatok kitöltése nem szükséges.)

B) Alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Kérjük, töltsse ki a vonatkozó táblázatokat!)

3. A mesterséges intelligencia használatának részletezése

I. TÁBLÁZAT: Asszisztensi vagy kisebb mértékű felhasználás (pl. fordítás, nyelvi korrekció, ötletelés stb.)

(Ezen felhasználások esetében a konkrét promptok és válaszok csatolása nem szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve és verziója	Érintett rész (ha nem a szöveg egészére vonatkozik)
Nyelvi korrekció, ötletelés	ChatGPT GPT-5	

II. TÁBLÁZAT: Jelentős tartalmi hozzájárulás (pl. egy teljes ábra vagy egy hosszabb szövegrész generálása)

(Ezekben az esetekben a felhasznált kulcsfontosságú promptok és az MI által adott nyers válaszok dokumentálása és a munka mellékletében való csatolása szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott eszköz	MI-neve,	Az érintett fejezet / ábra / táblázat	A prompt-naplót tartalmazó

	verziója, elérhetősége	pontos sorszáma	melléklet bejegyzésének sorszáma

3/A. Oktató által előírt kiegészítő szabályok (ha vannak)

Amennyiben az adott tantárgy oktatója vagy témavezetője az MI-eszközök használatára vonatkozóan külön szabályokat vagy elvárásokat határozott meg, kérjük, az alábbi mezőben foglalja össze ezeket:

Pl. az MI használatának tilalma bizonyos feladattípusokra; csak konkrét eszköz használata engedélyezett; eltérő hivatkozási elvárások; dokumentációs forma stb.

Oktató vagy témavezető által előírt szabályok:

.....

.....

.....

.....

4. Minden hallgatóra vonatkozó nyilatkozat:

Kijelentem, hogy az MI által esetlegesen generált tartalmakat minden esetben kritikailag felülvizsgáltam, szerkesztettem és a munkába illesztettem. A leadott munka minden eleméért, annak eredetiségéért és tudományos helytállóságáért teljes körű felelősséget vállalok. Tudomásul veszem, hogy a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem a benyújtott munkát mesterséges intelligencia detektorral ellenőrizheti, és eljárást kezdeményezhet, amennyiben a nyilatkozatom valótlan vagy hiányos.

Kelt: .....^{CSITÁR}....., 2025. ....^{10.}..... hó ²⁴..... nap

.....^{Pekér Hanna}.....

Hallgató aláírása

.....^[Signature].....

Konzulens/Témavezető aláírása